

ZAVOD ZA PLANIRANJE
RAZVOJA KANTONA
SARAJEVO

SEKTOR ZA PLANIRANJE
DRUŠTVENO-EKONOMSKOG
RAZVOJA

S o c i j a l n a s l i k a
K a n t o n a S a r a j e v o

U 2009. GODINI

Sarajevo, august, 2010.

Direktor:
Mr. sci. Fahrudin Đuzo

ZAVOD ZA PLANIRANJE RAZVOJA KANTONA SARAJEVO
www.zavodzpr-sa.ba

Direktor:
Mr. sci. **Fahrudin Đuzo**

Koordinacija i obrada:

Sektor za planiranje društveno-ekonomskog razvoja

e-mail: ecc_sektor@zavodzpr-sa.ba

Pomoćnik direktora za planiranje društveno-ekonomskog razvoja:
Mr. Maida Fetahagić

Šef službe za istraživanje i razvoj:
Gordana Memišević, dipl.ecc

Šef službe za upravljanje i koordinaciju sredstava razvoja KS:
Ljiljana Misirača, dipl.ecc

Priprema i obrada:
Mirna Sandžaktarević, dipl.psiholog
Edin Trgo, IT

Sadržaj:	strana
Uvodne napomene	
1. Lica prema statusu socijalne pomoći.....	5
1.1. Lica u statusu socijalne pomoći prema Izvještaju Ministarstva za rad, socijalnu politiku, raseljena lica i izbjeglice Kantona Sarajevo.....	5
1.2. Lica u stanju socijalne pomoći prema podacima Federalnog zavoda za statistiku	6
1.3. Socijalna i materijalna sigurnost nezaposlenih	8
2. Nezaposleni	9
2.1. Kvalifikaciona struktura nezaposlenih	10
2.2. Starosna struktura nezaposlenih	12
2.3. Nezaposleni prema dužini čekanja na posao	15
2.4. Demobilisani vojni obveznici, članovi porodica poginulih boraca, ratni vojni invalidi i ostali invalidi – nezaposleni.....	17
3. Penzioneri	20
4. Raseljena lica i izbjeglice.....	21
5. Žrtve ratnih sukoba	22
6. Mladi	24
7. Ostali pokazatelji socijalne slike.....	27
8. Gender aspekt	30
Zaključne napomene.....	36
Literatura.....	37
Pregled tabela	38
Pregled grafova	39

Uvodne napomene

Posljedice rata u Bosni i Hercegovini i spori poslijeratni razvoj privrede, promjenio je socijalnu sliku zemlje, što je uzrokovalo da se znatan broj stanovništva pojavi kao korisnik socijalne zaštite. Stanje i u zemlji i u Kantonu Sarajevo dodatno usložnjavaju posljedice globalne recesije, čiji efekti najviše pogađaju socijalno ugrožene grupe stanovništva.

S obzirom na važnost socijalne zaštite stanovništva ovaj materijal ima za cilj da prikaže socijalnu sliku u Kantonu Sarajevo na osnovu koje bi se mogle poduzeti adekvatne mjere za poboljšanje socijalnog statusa stanovništva Kantona.

Informacija obuhvata na jednom mjestu najugroženije kategorije stanovništva po pitanju socijalnog statusa, vidove socijalne pomoći koje primaju korisnici, pitanje zdravstvene zaštite, obrazovanja, uvjeta stanovanja, i dr. Cilj materijala je da pomogne u iznalaženju jedinstvene metodologije utvrđivanja, praćenja i smanjenja siromaštva, odnosno obima i vidova socijalne zaštite.

Pri izradi informacije korišteni su aktuelni metodološko obrađeni statistički dokumenti, baze podataka i dokumenti ustanove za zapošljavanje, dokumenti kantonalnih ministarstava, Federalnog ministarstva raseljenih osoba i izbjeglica, Zavoda za javno zdravstvo, Federalnog zavoda MIO/PIO Mostar i drugi materijali, te se ovom prilikom i na ovaj način zahvaljujemo na saradnji i pomoći.

Pri izradi informacije primjenjene su analitičke i sintetičke metode.

Informacija o socijalnoj slici Kantona Sarajevo sadrži, osim uvodnih i zaključnih napomena, slijedeća poglavlja:

- Lica prema statusu socijalne pomoći. Dato je u tri dijela. Prvi dio obuhvata korisnike socijalne pomoći u skladu sa Zakonom o socijalnoj zaštiti, a realizuje se preko Ministarstva za rad, socijalnu politiku, raseljena lica i izbjeglice Kantona Sarajevo. Drugi dio sadrži podatke Federalnog zavoda za statistiku, koji obrađuju podatke o broju i oblicima socijalne pomoći maloljetnih i punoljetnih korisnika, koja se realizuje preko službi za socijalni rad. Treći dio obuhvata broj korisnika novčane naknade i zdravstvene zaštite po općinama i kvalifikacionoj strukturi, a realizuje se preko Službe za zapošljavanje Kantona Sarajevo.
- Nezaposlena lica. Obuhvata nezaposlene po općinama i polu, kvalifikacionoj strukturi, starosnoj strukturi, dužini čekanja zaposlenja i registrovane demobilisane vojne obveznike, članove porodica poginulih, RVI i ostalih invalida.
- Penzioneri. Sadrži broj korisnika penzija i raspon penzija od najniže, zajamčene, prosječne do maksimalno utvrđene penzije.
- Raseljene osobe i izbjeglice. Pokazuje broj povrataka po općinama i nacionalnoj strukturi.

- **Žrtve ratnih sukoba.** Pokazuje strukturu raseljenih porodica prema Izvještaju Federalnog ministarstva raseljenih osoba i izbjeglica. Obuhvata broj korisnika ličnih i porodičnih invalidnina po općinama prema evidenciji Ministarstva za boračka pitanja.
- **Mladi.** Obuhvata pokazatelje o nezaposlenosti mladih, kao i njihovu kvalifikacionu strukturu.
- **Ostali pokazatelji socijalne slike.** Data je informacija o finansiranju zdravstvene zaštite, prirodnom kretanju stanovništva, broju zaposlenih zdravstvenih radnika, zdravstvenim kapacitetima i dr. Ovo poglavlje sadrži podatke o obrazovanju, stambenim prilikama, opskrbi vodom i dr.
- **Posljednje poglavlje o polu** sadrži podatke o zaposlenim i nezaposlenim ženama, zaposlenim prema stručnoj spremi, nezaposlenim ženama po godinama starosti, kvalifikaciji, dužini čekanja zaposlenja, o ženama sa statusom raseljenog lica po godinama starosti i općinama i broju žena u političkim strukturama.

Na kraju je dat pregled korištene literature, pregled tabela i pregled grafova.

1. Lica prema statusu socijalne pomoći

1.1. Lica u statusu socijalne pomoći prema Izvještaju Ministarstva za rad, socijalnu politiku, raseljena lica i izbjeglice Kantona Sarajevo

Korisnici socijalne zaštite su djeca bez roditeljskog staranja, vaspitno zanemarena i zapuštena djeca, djeca čiji je razvoj ometen porodičnim prilikama, osobe sa invaliditetom i osobe ometene u psiho-fizičkom razvoju, materijalno neobezbjeđene i za rad nesposobne osobe, stare osobe bez porodičnog staranja, osobe sa društveno negativnim ponašanjem i ostale osobe koje se nađu u stanju socijalne potrebe u skladu sa Zakonom o socijalnoj zaštiti.

Vidovi socijalne pomoći su slijedeći: materijalna pomoć (stalna novčana pomoć, novčana naknada za pomoć i njegu od strane druge osobe, jednokratna novčana pomoć i izuzetna novčana pomoć), pravo na osposobljavanje za samostalan život i rad, smještaj u drugu porodicu, smještaj u ustanove socijalne zaštite, nematerijalna pomoć (pomoć u obezbjeđenju odjeće, obuće, školskog pribora, prehrambenih artikala, humanitarnog kruha, toplog obroka putem javnih kuhinja itd.), usluge socijalnog rada (usluge savjetovaništva, savjetodavnog rada i usluge stručnog socijalnog rada), subvencioniranje troškova grijanja, subvencioniranje troškova sahrana-dženaza-pokopa, kao i subvencioniranje troškova prevoza penzionera.

U 2009. godini bilo je 56.098 korisnika odnosno, svaki sedmi stanovnik je obuhvaćen nekim od vidova socijalne zaštite i to:

- 9.865 korisnika ostvarilo je prava na davanja po osnovu Zakona o socijalnoj zaštiti,
- 1.161 korisnika je subvencionirano po raznim osnovama (grijanje, dženaze- ukopi),
- 39.860 pruženih usluga socijalnog rada i socijalne zaštite,
- 5.212 korisnika civilnih žrtava rata.

Iz naredne tabele o oblicima socijalne zaštite, najveći broj korisnika otpada na kategorije nezaposlena lica, lica ugrožena porodičnom situacijom, zaposleni sa malim prihodima i dr. Najveće učešće u ukupnom broju korisnika socijalne zaštite, 58,6% imaju korisnici unutar zaštite porodica sa djecom, te se iz budžeta Kantona Sarajevo u 2009. godini za ovu grupu korisnika ujedno izdvojio i najveći iznos novčane naknade od 34.787.943 KM.

Za podmirenje raznih vidova socijalne zaštite iz budžeta Kantona Sarajevo preko Ministarstva za rad, socijalnu politiku, raseljena lica i izbjeglice Kantona, u 2009. godini je izdvojeno 70.042.633 KM, što iznosi 1248,57 KM po korisniku. To znači da je iz Budžeta Kantona Sarajevo za 2009. godinu izdvojeno ukupno 9,5% sredstava za socijalnu zaštitu.

Tabela 1. Pregled korisnika socijalne zaštite u 2009. godini

R. br.	Oblik socijalne zaštite	Broj korisnika	Broj korisnika u %	Novčana naknada u KM	Novčana naknada u KM u %
1.	Stalna novčana pomoć	609	1,09	1.299.168	1,85
2.	Novčana naknada za pomoć i njegu druge osobe	8.451	15,06	5.615.148	8,02
3.	Jednokratne novčane pomoći	284	0,51	341.904	0,49
4.	Izuzetne novčane pomoći	29	0,05	77.304	0,11
5.	Porodični smještaj	58	0,10	305.328	0,44
6.	Novčana naknada za vrijeme čekanja na posao	492	0,88	708.960	1,01
7.	Smještaj u ustanove socijalne zaštite	821	1,46	5.561.892	7,94
8.	Obezbjedenje zdravstvene zaštite	721	1,29	176.076	0,25
9.	Ljekarska komisija	1.144	2,04	1.292.904	1,85
10.	Subvencije grijanja	1.151	2,05	1.114.668	1,59
11.	Subvencije dženaza-pokopa-sahrana	10	0,02	110.244	0,16
12.	Zaštita civilnih žrtava rata	5.212	9,29	14.923.350	21,31
13.	Zaštita porodica sa djecom	32.895	58,64	34.787.943	49,67
14.	Javne kuhinje	4.216	7,52	2.293.854	3,27
15.	Vanredno školovanje	5	0,00	32.952	0,05
16.	Troškovi poštarine za socijalnu službu			205.248	0,29
17.	Smještaj socijalnih kategorija			889.425	1,27
18.	Interventna sredstava za pomoć ustanovama i građanima			157.465	0,22
19.	Sredstva za prihvatilište za prosjake i skitnice			148.800	0,21
20.	Ostalo				
UKUPNO:		56.098	100,00	70.042.633	100,00

1.2. Lica u stanju socijalne pomoći prema podacima Federalnog zavoda za statistiku

Federalni zavod za statistiku publikuje godišnji Bilten o socijalnoj zaštiti u Federaciji Bosne i Hercegovine. Za nivoe kantona objavljuju se podaci o korisnicima i oblicima socijalne zaštite od centara za socijalni rad, odnosno službi za socijalni rad. Korisnici socijalne zaštite svrstani su na maloljetne i punoljetne.

Maloljetni korisnici su djeca ugrožena porodičnom situacijom, lica sa smetnjama u duševnom i tjelesnom razvoju, lica sa društveno negativnim ponašanjem, duševno bolesni kao i lica u stanju različitih socijalnih potreba. Oblici socijalne pomoći za maloljetne korisnike su starateljstvo i usvajanje, smještaj u ustanove, odgojne mjere zaštite i sigurnosti, pomoć za osposobljavanje i privređivanje, novčana pomoć i drugi oblici socijalne zaštite i usluge.

Punoljetni korisnici socijalne zaštite su korisnici subvencioniranja troškova, lica sa smetnjama u tjelesnom i duševnom razvoju, lica društveno neprihvatljivog ponašanja, duševno bolesni, lica bez dovoljno prihoda za izdržavanje, lica u teškim stambenim prilikama, civilne žrtve rata i lica u stanju drugih socijalnih potreba. Oblici socijalne zaštite su starateljstvo, smještaj u ustanove, pomoć za osposobljavanje i privređivanje, novčana pomoć, kao i ostali oblici zaštite i usluge.

U Kantonu Sarajevo postoji 9 centara za socijalni rad odnosno 12,5% od 72 koliko ih ima u Federaciji BiH.

Tabela 2. Ukupne obrade i intervencije u centrima

	Broj korisnika		Učešće KS u FBiH u %	Broj korisnika žena		Učešće KS u FBiH u %	Učešće žena u %	
	FBiH	KS		FBiH	KS		FBiH	KS
Broj slučajeva obrađenih u centru	261.392	51.027	19,52	131.826	24.569	18,64	50,43	48,15
Broj intervencija pruženih u centru	403.628	188.504	46,70	205.593	90.725	44,13	50,94	48,13

Tabela 3. Maloljetni korisnici socijalne zaštite

	Broj korisnika		Učešće KS u FBiH u %	Broj korisnika žena		Učešće KS u FBiH u %	Učešće žena u %	
	FBiH	KS		FBiH	KS		FBiH	KS
Korisnici prema kategoriji i polu	69.135	3.410	4,93	32.230	1377	4,27	46,62	40,38
Oblici i usluge socijalne zaštite	58.502	12.987	22,20					

Tabela 4. Punoljetni korisnici socijalne zaštite

	Broj korisnika		Učešće KS u FBiH u %	Broj korisnika žena		Učešće KS u FBiH u %	Učešće žena u %	
	FBiH	KS		FBiH	KS		FBiH	KS
Korisnici prema kategoriji i polu	216.747	23.838	11,00	114.202	12.503	10,95	52,69	52,45
Oblici i usluge socijalne zaštite	246.397	99.136	40,23					

Na području Kantona Sarajevo, punoljetnih korisnika ima skoro 7 puta više nego maloljetnih korisnika. Na području Kantona Sarajevo je evidentirano 9,5% korisnika socijalne zaštite u odnosu na broj stanovnika u Kantonu Sarajevo.

Treba napomenuti da pojedine kategorije korisnika ostvaruju socijalnu zaštitu po više osnova. Učešće korisnika socijalne pomoći u odnosu na broj stanovnika u FBiH je 12,3%, a na nivou Kantona Sarajevo je 6,4 %, od toga 4,9% maloljetnih korisnika, i 11,0% punoljetnih korisnika socijalne zaštite u odnosu na ukupan broj maloljetnih i punoljetnih korisnika sa područja Federacije BiH.

Odnos korisnika socijalne pomoći u odnosu na zaposlene je na nivou Federacije 1,46 : 1, a na nivou Kantona Sarajevo 1:4,4. To praktično znači da jednog korisnika socijalne zaštite „izdržava“ 1,5 zaposleni u FBiH, a u Kantonu Sarajevo 4,4 zaposlenih „izdržava“ jednog korisnika socijalne zaštite.

Broj korisnika obrađenih u centru i broj intervencija pruženih u centru u 2009. godini je 665.020 u Federaciji BiH, a 239.531 u Kantonu Sarajevo, te se broj korisnika u Federaciji BiH u odnosu na prethodnu godinu povećao za 16,2%, a u Kantonu Sarajevo broj korisnika se povećao za 29,2% u odnosu na prethodnu godinu.

Broj maloljetnih korisnika socijalne zaštite u 2009. godini je 69.135 u Federaciji BiH, a 3.410 u Kantonu Sarajevo, uz napomenu da svaki korisnik može ostvariti pravo na više oblika

socijalne zaštite, i veći je za 3,8% u Federaciji BiH, i za 11,3% u Kantonu Sarajevo u odnosu na prethodnu godinu.

Broj punoljetnih korisnika socijalne zaštite u 2009. godini je 216.747 u Federaciji BiH, a 23.838 u Kantonu Sarajevo i u Federaciji BiH je taj broj u odnosu na prethodnu godinu manji za 3,4%, a u Kantonu Sarajevo je manji za 20,1% u odnosu na prethodnu godinu.

1.3. Socijalna i materijalna sigurnost nezaposlenih

Prema Biltenu Službe za zapošljavanje Kantona Sarajevo od jula 2010. godine, mogu se izdvojiti neki pokazatelji socijalne sigurnosti nezaposlenih (stanje juni 2010).

U junu 2010. godine, od ukupno nezaposlenih, svega 3,0% je korisnika novčane naknade, a 63,0% je korisnika zdravstvenog osiguranja.

Tabela 5. Korisnici novčane naknade i zdravstvenog osiguranja po općinama i polu

Općina	Korisnici novčane naknade		Korisnici zdravstvenog osiguranja	
	Ukupno	Žene	Ukupno	Žene
Stari Grad	210	101	4.220	2.461
Centar	236	115	4.671	2.856
Novo Sarajevo	312	175	5.539	3.393
Novi Grad	609	268	11.993	7.047
Grad	1.367	659	26.423	15.757
Ilidža	293	148	6.021	3.450
Vogošća	124	44	3.134	1.823
Hadžići	145	40	3.095	1.744
Ilijaš	74	18	3.088	1.666
Trnovo	10	3	200	98
Kanton Sarajevo	2.013	912	41.961	24.538

Tabela 6. Korisnici novčane naknade i zdravstvenog osiguranja prema kvalifikacionoj strukturi i polu

Kvalifikaciona struktura	Korisnici novčane naknade		Korisnici zdravstvenog osiguranja	
	Ukupno	Žene	Ukupno	Žene
VSS	216	155	3.623	2.512
VŠS	59	30	677	461
SSS	627	357	13.175	8.588
VKV	0	0	307	62
KV	686	216	12.682	5.831
NSS	47	15	284	278
PK	13	3	313	142
NK	365	146	10.900	6.664
Ukupno	2.013	922	41.961	24.538

Učešće žena kao korisnika novčane naknade je 45,3%, a u korištenju zdravstvene zaštite 58,5%.

Učešće nestručnih (NK, PK i NSS) nezaposlenih lica kao korisnika novčane naknade je 21,1%, lica sa VSS 10,7%, lica sa VŠS 2,9%, a lica sa SSS i KV je 65,2% od ukupnih korisnika novčane naknade.

Učešće nestručnih nezaposlenih kao korisnika zdravstvene zaštite je 27,4%, lica sa VSS 8,6%, lica sa VŠS 1,6%, a lica sa SSS i KV je 61,6% u odnosu na ukupan broj korisnika zdravstvene zaštite.

Broj korisnika novčane naknade sa stanjem juni 2010. godine je 2.013 i veći je za 6,4% u odnosu na prethodnu godinu. Broj žena korisnika novčane naknade je 912 i veći je za 8,3% u odnosu na prošlu godinu.

Broj korisnika zdravstvene zaštite sa stanjem juni 2010. godine je 41.961 i veći je za 10,5% u odnosu na prethodnu godinu. Broj žena korisnika zdravstvene zaštite je 24.538 i veći je za 9,4% u odnosu na prošlu godinu.

2. Nezaposleni

Prema evidenciji Javne ustanove Službe za zapošljavanje KS¹ u junu 2010. godine na području Kantona Sarajevo bilo je registrovano 66.641 lice koja traže posao. U odnosu na radnu snagu², stopa nezaposlenosti je 35,9%.

Stvarna nezaposlenost se sigurno razlikuje od registrovane. Među nezaposlenim se vodi armija zaposlenih na neformalnom (sivom) tržištu, koji imaju neke prihode, ali bez penzionog i zdravstvenog osiguranja.

Tabela 7. Zaposleni i nezaposleni po općinama i polu, juni 2010. godina

Općina	Zaposleni	Nezap.	Odnos zap. prema nezap.	Zap. u %	Nezap. u %	Stopa nezap.	Nezap. žene
Stari Grad	9.738	6.340	1,54	8,18	9,51	39,43	3.676
Centar	39.468	7.309	5,40	33,17	10,97	15,63	4.352
Novo Sarajevo	23.440	8.131	2,88	19,70	12,20	25,75	4.958
Novi Grad	20.692	18.499	1,12	17,39	27,76	47,20	11.243
Grad	93.338	40.279	2,32	78,44	60,44	30,15	24.229
Ilidža	16.025	10.518	1,52	13,47	15,78	39,63	6.525
Vogošća	3.705	4.922	0,75	3,11	7,39	57,05	3.110
Hadžići	3.673	5.390	0,68	3,09	8,09	59,47	3.388
Ilijaš	1.962	5.090	0,39	1,65	7,64	72,18	3.027
Trnovo	297	442	0,67	0,25	0,66	59,81	260
Kanton Sarajevo	119.000	66.641	1,79	100,00	100,00	35,90	40.539
Federacija BiH	416.008	357.781	1,16			46,24	181.992

Nezaposlenih žena ima 60,8% u odnosu na ukupan broj nezaposlenih lica. Broj nezaposlenih žena na nivou Grada je 60,2% u odnosu na ukupan broj nezaposlenih lica na nivou Grada.

¹ Bilten, Javna ustanova za zapošljavanje KS, juli 2010.

² Stopa nezaposlenosti prema ILO (International labour organization) predstavlja omjer nezaposlenih u odnosu na broj zaposlenih i nezaposlenih.

Najviše nezaposlenih žena je u općini Novi Grad i iznosi 27,7% u odnosu na ukupan broj nezaposlenih žena Kantona Sarajevo.

Na području Kantona ima 56,0% više zaposlenih u odnosu na nezaposlene (odnos 1,8). Registrovan je blagi pad u broju zaposlenih osoba u odnosu na prethodnu godinu. Kanton Sarajevo sa stopom nezaposlenosti od 35,9% ima nižu stopu nezaposlenosti nego Federacija BiH, gdje je stopa 46,2%, ali je viša u Federaciji BiH i u Kantonu Sarajevo u odnosu na isti period prethodne godine. Evidentna je velika razlika po općinama i u pogledu broja zaposlenih i nezaposlenih. Najniža stopa nezaposlenosti je u općini Centar, a Ilijaš, Vogošća, Hadžići i Trnovo imaju najveću stopu nezaposlenosti.

Broj nezaposlenih sa stanjem juni 2010. godine iznosi 357.781 u Federaciji BiH, a 66.641 u Kantonu Sarajevo i veći je za 4,6% u Federaciji BiH, a za 5,3% veći u Kantonu Sarajevo, u odnosu na isti period prethodne godine.

Broj nezaposlenih žena sa stanjem juni 2010. godine iznosi 40.539 u Kantonu Sarajevo i veći je za 4,2% u odnosu na isti period prethodne godine

Treba istaći da se ovdje radi o registrovanoj zaposlenosti i nezaposlenosti. Stvarna zaposlenost daje drukčiju sliku. U evidenciju zaposlenih, svrstane su grupe radnika koji duži period ne primaju plaću, čije su firme u procesima privatizacije.

U kontekstu šireg poimanja siromaštva, siromašnim se smatrati i ljudi koji rade iz nužde, kao i ljudi koji rade ispod svojih kvalifikacija.

Za analizu zaposlenosti u kontekstu socijalne slike, bilo bi uputno analizirati broj zaposlenih prema visini plaća. Prema podacima za decembar 2009. godine³ na nivou Federacije 36,7% zaposlenih primalo je plaću ispod 500 KM, 30,4% od 501 do 800 KM, 11,3% od 801 do 950 KM, 6,4% od 951 do 1.100 KM, 7,2% od 1.101 do 1.400 KM, 3,6% od 1.401 do 1.700 KM, 3,6% od 1.701 do 2.500 KM, a 0,8% primalo je plaću preko 2.500 KM.

Prosječna mjesečna neto plaća za 2009. godinu u Federaciji BiH iznosila je 792,08 KM.

Prema podacima za juni 2010. godine⁴ na području Kantona Sarajevo u 2009. godini, prosječna mjesečna neto plaća je iznosila 972,85 KM.

2.1. Kvalifikaciona struktura nezaposlenih

Na evidenciji nezaposlenih je prijavljeno 4.778 lica sa visokom stručnom spremom, što je 7,2% ukupnog broja nezaposlenih i 948 lica sa višom stručnom spremom, što je 1,4% ukupnog broja nezaposlenih.

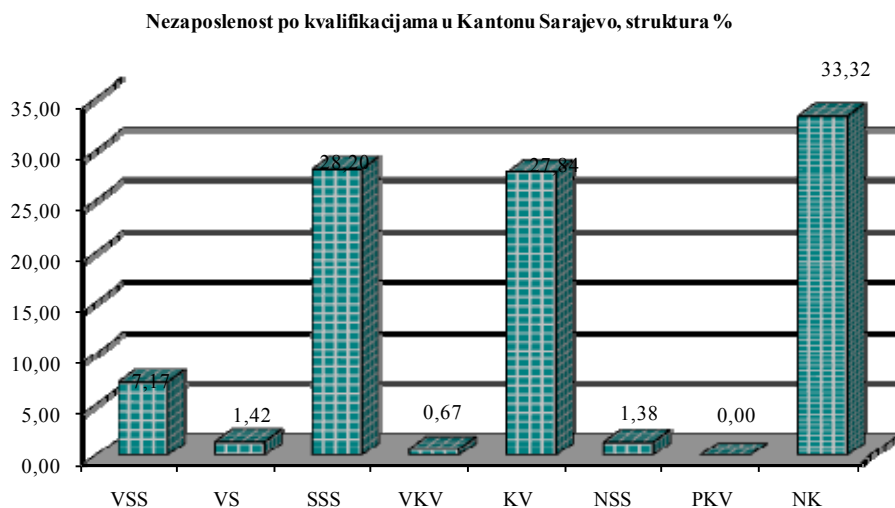
³ Statistički godišnjak Federacije BiH 2009, Federalni zavod za statistiku, decembar 2009

⁴ Kanton Sarajevo u brojkama 2010, Federalni zavod za statistiku, juni 2010

Tabela 8. Nezaposlenost po kvalifikacionoj strukturi i općinama juni 2010. godina

Općine	VSS	VS	SSS	VKV	KV	NSS i PK	NK	Ukupno
Stari Grad	506	107	2.053	37	1.768	85	1.784	6.340
Centar	922	158	2.404	60	1.726	112	1.927	7.309
Novo Sarajevo	1.069	215	2.791	71	1.991	129	1.865	8.131
Novi Grad	1.300	242	5.201	114	5.408	238	5.996	18.499
Grad	3.797	722	12.449	282	10.893	564	11.572	40.279
Iliđža	475	126	2.772	79	3.047	214	3.805	10.518
Vogošća	238	51	1.266	34	1.360	50	1.923	4.922
Hadžići	121	27	1.282	22	1.627	22	2.289	5.390
Ilijaš	136	21	952	23	1.515	67	2.376	5.090
Trnovo	11	1	73	6	113		238	442
Kanton Sarajevo	4.778	948	18.794	446	18.555	917	22.203	66.641

Među nezaposlenim najviše je NK radnika koji učestvuju sa 33,3% u ukupno nezaposlenim. Nezaposleni sa srednjom stručnom spremom učestvuju sa 28,0% a kvalifikovani radnici sa 27,8% u ukupno nezaposlenim.

Graf 1.

Tabela 9. Nezaposlenost po kvalifikaciji – struktura u %, juni 2010. godina

Općine	VSS	VS	SSS	VKV	KV	NSS i PK	NK	Ukupno
Stari Grad	7,98	1,69	32,38	0,58	27,89	1,34	28,14	100,00
Centar	12,61	2,16	32,89	0,82	23,61	1,53	26,36	100,00
Novo Sarajevo	13,15	2,64	34,33	0,87	24,49	1,59	22,94	100,00
Novi Grad	7,03	1,31	28,12	0,62	29,23	1,29	32,41	100,00
Grad	9,43	1,79	30,91	0,70	27,04	1,40	28,73	100,00
Iliđža	4,52	1,20	26,35	0,75	28,97	2,03	36,18	100,00
Vogošća	4,84	1,04	25,72	0,69	27,63	1,02	39,07	100,00
Hadžići	2,24	0,50	23,78	0,41	30,19	0,41	42,47	100,00
Ilijaš	2,67	0,41	18,70	0,45	29,76	1,32	46,68	100,00
Trnovo	2,49	0,23	16,52	1,36	25,57	0,00	53,85	100,00
Kanton Sarajevo	7,17	1,42	28,20	0,67	27,84	1,38	33,32	100,00

Procentualno učešće nezaposlenih lica sa visokom stručnom spremom najveće je u općini Novo Sarajevo i iznosi 13,2% u odnosu na ukupnu nezaposlenost u općinama. Na području Grada 3.797 lica sa ovom kvalifikacijom je nezaposleno, koji učestvuju sa 9,4% u ukupno nezaposlenim na gradskom području.

U odnosu na isti period prethodne godine, ukupna nezaposlenost je veća za 5,3%. Broj nezaposlenih sa VSS povećan je za 24,4%, sa VS je povećan za 7,5%, sa SSS povećan za 9,9%, broj nezaposlenih VKV smanjen za 3,7%, broj nezaposlenih KV povećan za 5,6%, broj PK i NSS smanjen za 4,9%, a broj nezaposlenih NK lica je smanjen za 1,1% u odnosu na prošlu godinu.

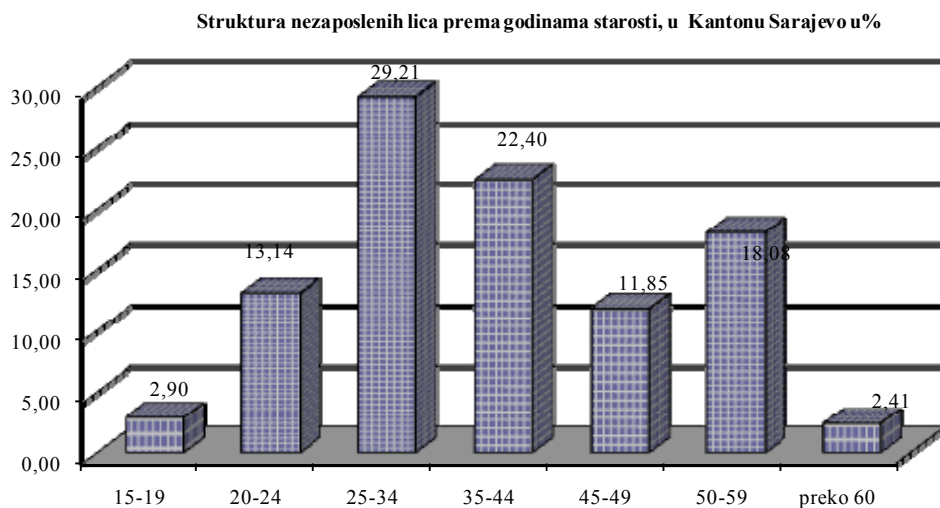
2.2. Starosna struktura nezaposlenih

Radna snaga između 25 i 50 godina se može smatrati najproduktivnijom i ova skupina učestvuje sa 63,5 % u ukupno nezaposlenim licima. Na evidenciji nezaposlenih nalazi se i 1.935 lica u dobi od 15-19 godina. Prijavljeno je 1.605 lica preko 60 godina starosti koja traže zaposlenje.

Broj nezaposlenih najproduktivnije skupine između 25 i 50 godina iznosi 42.294 i povećao se za 0,5% u odnosu na isti period prethodne godine, što se može konstatovati i za sve ostale starosne skupine.

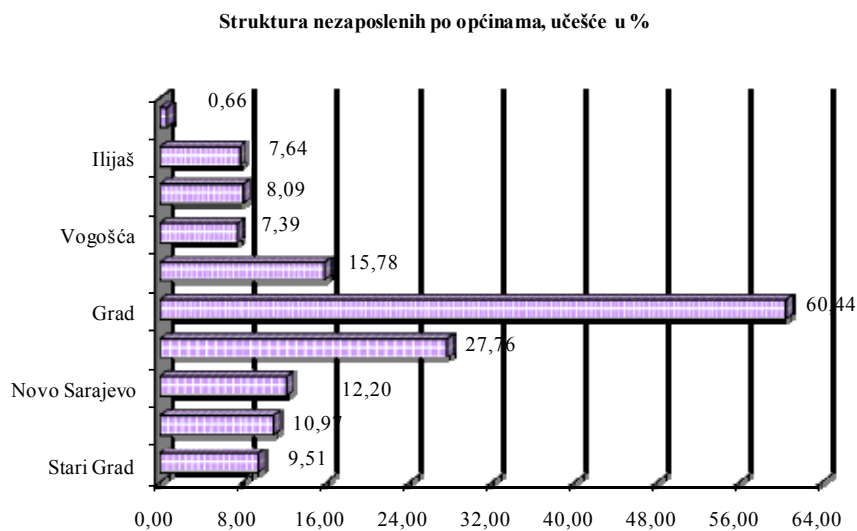
Tabela 10. Broj nezaposlenih lica po godinama starosti i općinama, juni 2010. godina

Općine	Godine							Ukupno
	15-19	20-24	25-34	35-44	45-49	50-59	preko 60	
Stari Grad	156	856	1.811	1.303	728	1.307	179	6.340
Centar	170	1.027	2.269	1.461	776	1.366	240	7.309
Novo Sarajevo	163	1.071	2.448	1.799	979	1.476	195	8.131
Novi Grad	525	2.364	5.550	4.141	2.153	3.352	414	18.499
Grad	1.014	5.318	12.078	8.704	4.636	7.501	1.028	40.279
Ilidža	273	1.270	2.821	2.445	1.388	2.047	274	10.518
Vogošća	149	598	1.446	1.108	619	881	121	4.922
Hadžići	268	823	1.527	1.317	646	739	70	5.390
Ilijaš	222	696	1.506	1.248	550	774	94	5.090
Trnovo	9	53	91	104	60	107	18	442
Kanton Sarajevo	1.935	8.758	19.469	14.926	7.899	12.049	1.605	66.641

Graf 2.

Posmatrano po općinama, najviše je nezaposlenih u općini Novi Grad, od kojih su 11.844 ili preko 1/3 dobne skupine od 25 do 50 godine starosti, što u odnosu na ukupno nezaposlene u Kantonu čini skoro jednu petinu.

Graf 3.

Tabela 11. Broj nezaposlenih lica po godinama starosti i kvalifikaciji, juni, 2010. godina

Kvalifikacija	Godine							Ukupno
	15-19	20-24	25-34	35-44	45-49	50-59	preko 60	
VSS	0	740	3.010	423	208	314	83	4.778
VŠS	0	9	311	180	136	247	65	948
SSS	717	4.383	6.331	3.452	2.096	1.642	173	18.794
NSS	0	0	13	63	90	249	33	448
VKV	3	5	23	29	81	258	47	446
KV	943	2.696	5.307	4.901	1.964	2.526	218	18.555
PKV	1	12	65	196	52	124	19	469
NKV	271	913	4.409	5.682	3.272	6.689	967	22.203
Ukupno	1.935	8.758	19.469	14.926	7.899	12.049	1.605	66.641

Tabela 12. Nezaposlenost lica po godinama starosti i kvalifikaciji-struktura, juni, 2010 u %

Kvalifikacija	Godine							Ukupno
	15-19	20-24	25-34	35-44	45-49	50-59	preko 60	
VSS	0,00	15,49	63,00	8,85	4,35	6,57	1,74	100,00
VŠS	0,00	0,95	32,81	18,99	14,35	26,05	6,86	100,00
SSS	3,82	23,32	33,69	18,37	11,15	8,74	0,92	100,00
NSS	0,00	0,00	2,90	14,06	20,09	55,58	7,37	100,00
VKV	0,67	1,12	5,16	6,50	18,16	57,85	10,54	100,00
KV	5,08	14,53	28,60	26,41	10,58	13,61	1,17	100,00
PKV	0,21	2,56	13,86	41,79	11,09	26,44	4,05	100,00
NKV	1,22	4,11	19,86	25,59	14,74	30,13	4,36	100,00
Ukupno	2,90	13,14	29,21	22,40	11,85	18,08	2,41	100,00

Broj nezaposlenih sa VSS od 25 do 50 godina starosti iznosi 3.641 ili 76,2% ukupnog broja nezaposlenih sa visokom stručnom spremom, odnosno 5,5% ukupnog broja nezaposlenih lica.

Broj nezaposlenih sa srednjom stručnom spremom od 25 do 50 godina starosti iznosi 11.879 ili 63,2% ukupnog broja nezaposlenih te kvalifikacije, odnosno 17,8% ukupno nezaposlenih lica.

Broj nezaposlenih sa KV u toj dobnoj skupini je 12.172 ili 65,6% ukupno nezaposlenih lica sa KV, što predstavlja 27,8% ukupno nezaposlenih.

Broj nezaposlenih u starosnoj skupini od 25 do 50 godina, stanje juni 2010. godine povećao se sa VSS za 23,4%, sa SSS se povećao za 3,4% , sa KV se povećao za 0,6% u odnosu na isti period prethodne godine.

Tabela 13. Nezaposlena lica po godinama starosti i kvalifikaciji-struktura, juni 2010. u %

Kvalifikacija	Godine							Ukupno
	15-19	20-24	25-34	35-44	45-49	50-59	preko 60	
VSS	0,00	8,45	15,46	2,83	2,63	2,61	5,17	7,17
VŠS	0,00	0,10	1,60	1,21	1,72	2,05	4,05	1,42
SSS	37,05	50,05	32,52	23,13	26,54	13,63	10,78	28,20
NSS	0,00	0,00	0,07	0,42	1,14	2,07	2,06	0,67
VKV	0,16	0,06	0,12	0,19	1,03	2,14	2,93	0,67
KV	48,73	30,78	27,26	32,84	24,86	20,96	13,58	27,84
PKV	0,05	0,14	0,33	1,31	0,66	1,03	1,18	0,70
NKV	14,01	10,42	22,65	38,07	41,42	55,51	60,25	33,32
Ukupno	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00

Lica koja nemaju nikakvu kvalifikaciju dominiraju u dobnim skupinama iznad 50 godina starosti.

2.3. Nezaposleni prema dužini čekanja na posao

Za sagledavanje socijalnog stanja, ukazaće se i na strukturu nezaposlenih prema dužini čekanja na posao.

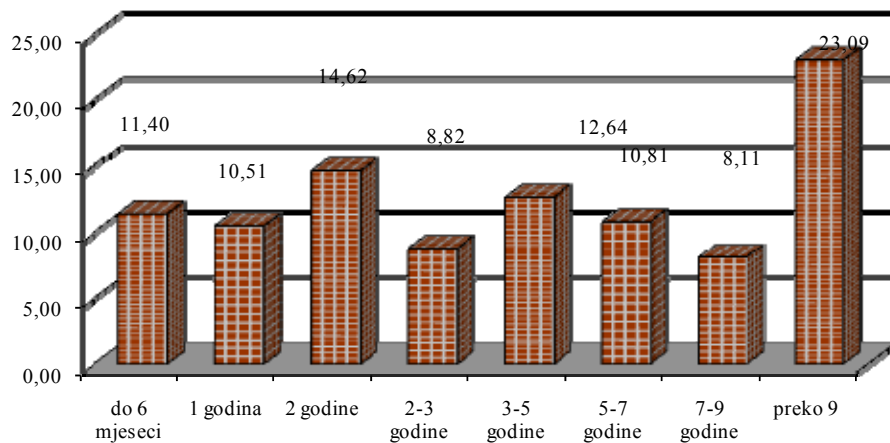
Tabela 14. Broj nezaposlenih lica po dužini čekanja na zaposlenje i općinama, juni 2010.

Općina	Dužina čekanja na zaposlenje								
	Mjeseci	Godine							
	do 6	1	2	2 do 3	3 do 5	5 do 7	7 do 9	preko 9	Ukupno
Stari Grad	723	706	1.046	510	772	631	512	1.440	6.340
Centar	997	842	1.242	681	912	626	508	1.501	7.309
Novo Sarajevo	1.200	950	1.254	726	957	805	564	1.675	8.131
Novi Grad	2.116	2.015	2.567	1.744	2.445	1.985	1.381	4.246	18.499
Grad	5.036	4.513	6.109	3.661	5.086	4.047	2.965	8.862	40.279
Ilidža	1.107	1.034	1.518	919	1.322	1.079	838	2.701	10.518
Vogošća	494	476	552	346	541	596	563	1.354	4.922
Hadžići	510	533	819	455	703	696	478	1.196	5.390
Ilijaš	410	407	669	442	698	742	532	1.190	5.090
Trnovo	40	39	74	53	74	47	30	85	442
Kanton Sarajevo	7.597	7.002	9.741	5.876	8.424	7.207	5.406	15.388	66.641

Tabela 15. Nezaposlena lica po dužini čekanja na zaposlenje i općinama - struktura, juni 2010. u %

Općina	Dužina čekanja na zaposlenje								
	Mjeseci	Godine							
	do 6	1	2	2 do 3	3 do 5	5 do 7	7 do 9	preko 9	Ukupno
Stari Grad	11,40	11,14	16,50	8,04	12,18	9,95	8,08	22,71	100,00
Centar	13,64	11,52	16,99	9,32	12,48	8,56	6,95	20,54	100,00
Novo Sarajevo	14,76	11,68	15,42	8,93	11,77	9,90	6,94	20,60	100,00
Novi Grad	11,44	10,89	13,88	9,43	13,22	10,73	7,47	22,95	100,00
Grad	12,50	11,20	15,17	9,09	12,63	10,05	7,36	22,00	100,00
Ilidža	10,52	9,83	14,43	8,74	12,57	10,26	7,97	25,68	100,00
Vogošća	10,04	9,67	11,21	7,03	10,99	12,11	11,44	27,51	100,00
Hadžići	9,46	9,89	15,19	8,44	13,04	12,91	8,87	22,19	100,00
Ilijaš	8,06	8,00	13,14	8,68	13,71	14,58	10,45	23,38	100,00
Trnovo	9,05	8,82	16,74	11,99	16,74	10,63	6,79	19,23	100,00
Kanton Sarajevo	11,40	10,51	14,62	8,82	12,64	10,81	8,11	23,09	100,00

Nezaposleni po dužini čekanja na posao u Kantonu Sarajevo-struktura u%

Graf 4.

Na posao do jedne godine, zaposlenje čeka 14.599, odnosno 21,9% nezaposlenih, a preko jedne godine zaposlenje čeka 52.042, odnosno 78,1% nezaposlenih, što je pokazatelj dugoročne nezaposlenosti.

Općina Novi Grad ima najviše nezaposlenih lica koji čekaju posao preko 9 godina, 4.246, što čini 23,0% od ukupno nezaposlenih u općini, odnosno 27,6 % u odnosu na ukupan broj nezaposlenih lica koji čekaju posao preko 9 godina.

U odnosu na prošlu godinu, smanjen je broj nezaposlenih lica, koji čekaju posao 1 godinu (3,7%), i od 3 do 5 godina (12,7%), a povećan kod nezaposlenih lica, koja čekaju posao od 2 godine (26,2%), od 2 do 3 godine (3,1%), od 5 do 7 godina (6,6%), od 7 do 9 godina (15,2%) i preko 9 godina (12,4%),.

Tabela 16. Broj nezaposlenih lica po dužini čekanja na zaposlenje i kvalifikacije, juni 2010.

Kvalifikacije	Dužina čekanja na zaposlenje								Ukupno
	Mjeseci	Godine							
	do 6	1	2	2 do 3	3 do 5	5 do 7	7 do 9	preko 9	
VSS	1.235	992	1.137	483	443	241	96	151	4.778
VŠS	148	93	160	112	123	96	61	155	948
SSS	2.757	2.769	3.329	1.883	2.292	1.826	1.131	2.807	18.794
NSS	16	12	32	15	54	59	71	189	448
VKV	50	34	66	41	51	60	63	81	446
KV	2.137	1.947	2.844	1.760	2.657	2.234	1.769	3.207	18.555
PKV	23	23	37	24	57	59	63	183	469
NKV	1.231	1.132	2.136	1.558	2.747	2.632	2.152	8.615	22.203
Ukupno	7.597	7.002	9.741	5.876	8.424	7.207	5.406	15.388	66.641

Tabela 17. Nezaposlena lica po dužini čekanja na zaposlenje i kvalifikacije - struktura, juni 2010. u %

Kvalifikacije	Dužina čekanja na zaposlenje								Ukupno
	Mjeseci	Godine							
		do 6	1	2	2 do 3	3 do 5	5 do 7	7 do 9	
VSS	25,85	20,76	23,80	10,11	9,27	5,04	2,01	3,16	100,00
VŠS	15,61	9,81	16,88	11,81	12,97	10,13	6,43	16,35	100,00
SSS	14,67	14,73	17,71	10,02	12,20	9,72	6,02	14,94	100,00
NSS	3,57	2,68	7,14	3,35	12,05	13,17	15,85	42,19	100,00
VKV	11,21	7,62	14,80	9,19	11,43	13,45	14,13	18,16	100,00
KV	11,52	10,49	15,33	9,49	14,32	12,04	9,53	17,28	100,00
PKV	4,90	4,90	7,89	5,12	12,15	12,58	13,43	39,02	100,00
NKV	5,54	5,10	9,62	7,02	12,37	11,85	9,69	38,80	100,00
Ukupno	11,40	10,51	14,62	8,82	12,64	10,81	8,11	23,09	100,00

U ukupnom broju nezaposlenih lica sa VSS, 46,6% čekaju posao do jednu godinu, 23,8% čeka posao dvije godine, tri godine posao čeka 10,1%, a od 3 do 7 godina posao čeka 14,3% lica.

U ukupnom broju nezaposlenih lica sa SSS, 29,4% čeka posao do jednu godinu, 17,7% čeka posao dvije godine, tri godine posao čeka 10,0%, a od 3 do 7 godina posao čeka 21,9% lica.

U ukupnom broju nezaposlenih lica sa KV kvalifikacijom, 22,0 % čeka posao do jednu godinu, 15,3 % čeka posao dvije godine, tri godine posao čeka 9,5 %, a od 3 do 7 godina posao čeka 26,4% lica.

2.4. Nezaposleni-Demobilisani vojni obveznici, članovi porodica poginulih boraca, ratni vojni invalidi i ostali invalidi

Među nezaposlenim registrovanim u junu 2010. godine nalazi se 13.742 demobilisana vojna obveznika, člana porodica poginulih boraca, ratnih vojnih invalida i ostalih invalida što predstavlja skoro jednu petinu (20,6%) ukupno nezaposlenih lica. U ovoj kategoriji nezaposlenih, najviše je demobilisanih boraca 75,2%.

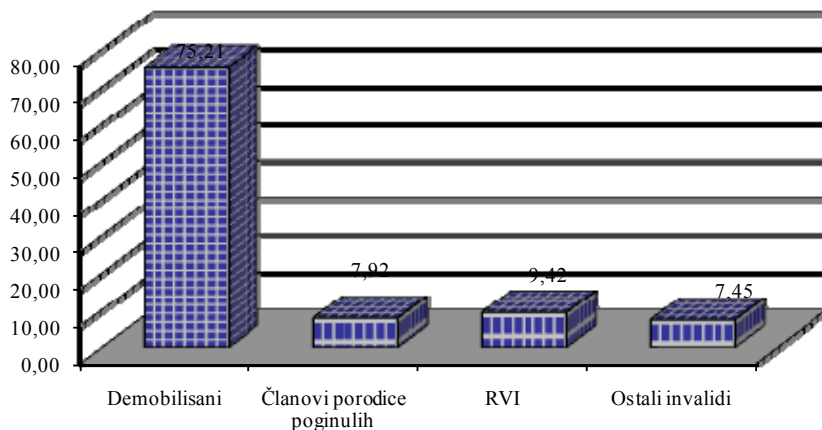
Tabela 18. Registrovana nezaposlenost-demobilisani vojni obveznici, juni 2010.

Općina	Demobilisani	Članovi porodice poginulih	RVI	Ostali invalidi	Ukupno
Stari Grad	1.039	75	130	78	1.322
Centar	1.081	143	155	155	1.534
Novo Sarajevo	1.281	138	179	183	1.781
Novi Grad	2.677	238	340	316	3.571
Grad	6.078	594	804	732	8.208
Ilidža	1.640	99	169	119	2.027
Vogošća	735	183	116	81	1.115
Hadžići	961	112	100	54	1.227
Ilijaš	821	93	91	33	1.038
Trnovo	100	7	15	5	127
Kanton Sarajevo	10.335	1.088	1.295	1.024	13.742

Tabela 19. Registrovana nezaposlenost-demobilisani vojni obveznici-struktura po kategorijama u %

Općina	Demobilisani	Članovi porodice poginulih	RVI	Ostali invalidi	Ukupno
Stari Grad	78,59	5,67	9,83	5,90	100,00
Centar	70,47	9,32	10,10	10,10	100,00
Novo Sarajevo	71,93	7,75	10,05	10,28	100,00
Novi Grad	74,96	6,66	9,52	8,85	100,00
Grad	74,05	7,24	9,80	8,92	100,00
Ilidža	80,91	4,88	8,34	5,87	100,00
Vogošća	65,92	16,41	10,40	7,26	100,00
Hadžići	78,32	9,13	8,15	4,40	100,00
Ilijaš	79,09	8,96	8,77	3,18	100,00
Trnovo	78,74	5,51	11,81	3,94	100,00
Kanton Sarajevo	75,21	7,92	9,42	7,45	100,00

Demobilisani vojni obveznici-registrovana nezaposlenost, u Kantonu Sarajevo, struktura u %

Graf 5.

Posmatrano po općinama, najveće učešće sve četiri kategorije imaju općine Novi Grad 26,0%, općina Ilidža 14,8%, općina Novo Sarajevo 13,0% itd.

Tabela 20. Registrovana nezaposlenost-demobilisani vojni obveznici-struktura po općinama u %

Općina	Demobilisani	Članovi porodice poginulih	RVI	Ostali invalidi	Ukupno
Stari Grad	10,05	6,89	10,04	7,62	9,62
Centar	10,46	13,14	11,97	15,14	11,16
Novo Sarajevo	12,39	12,68	13,82	17,87	12,96
Novi Grad	25,90	21,88	26,25	30,86	25,99
Grad	58,81	54,60	62,08	71,48	59,73
Ilidža	15,87	9,10	13,05	11,62	14,75
Vogošća	7,11	16,82	8,96	7,91	8,11
Hadžići	9,30	10,29	7,72	5,27	8,93
Ilijaš	7,94	8,55	7,03	3,22	7,55
Trnovo	0,97	0,64	1,16	0,49	0,92
Kanton Sarajevo	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00

Na području Grada prijavljeno je 59,7% nezaposlenih iz sve četiri kategorije.

Tabela 21. Demobilisani vojni obveznici prema kvalifikaciji, juni 2010.

Kvalifikacija	Ukupno					Žene				
	Demob.	Članovi porodice pogin.	RVI	Ostali invalidi	Ukupno	Demob.	Članovi porodice pogin.	RVI	Ostali invalidi	Ukupno
VSS	162	63	25	24	274	13	37	0	14	64
VŠS	106	6	14	10	136	9	6	0	5	20
SSS	1.454	274	161	172	2061	250	174	7	102	533
NSS	41	9	2	4	56	31	9	2	4	46
VKV	223	2	39	4	268	3	0	0	0	3
KV	4.019	342	534	395	5290	233	164	11	169	577
PKV	132	8	14	116	270	9	6	1	51	67
NKV	4.198	384	506	299	5387	457	304	14	181	956
Ukupno	10.335	1.088	1.295	1.024	13.742	1.005	700	35	526	2.266

Tabela 22. Demobilisani vojni obveznici prema kvalifikaciji-struktura u %

Kvalifikacija	Ukupno					Žene				
	Demob.	Članovi porodice pogin.	RVI	Ostali invalidi	Ukupno	Demob.	Članovi porodice pogin.	RVI	Ostali invalidi	Ukupno
VSS	1,57	5,79	1,93	2,34	1,99	1,29	5,29	0,00	2,66	2,82
VŠS	1,03	0,55	1,08	0,98	0,99	0,90	0,86	0,00	0,95	0,88
SSS	14,07	25,18	12,43	16,80	15,00	24,88	24,86	20,00	19,39	23,52
NSS	0,40	0,83	0,15	0,39	0,41	3,08	1,29	5,71	0,76	2,03
VKV	2,16	0,18	3,01	0,39	1,95	0,30	0,00	0,00	0,00	0,13
KV	38,89	31,43	41,24	38,57	38,50	23,18	23,43	31,43	32,13	25,46
PKV	1,28	0,74	1,08	11,33	1,96	0,90	0,86	2,86	9,70	2,96
NKV	40,62	35,29	39,07	29,20	39,20	45,47	43,43	40,00	34,41	42,19
Ukupno	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00

Najveće učešće od 42,3% u ovoj skupini nezaposlenih su nestručna lica (NSS, PK, NK), kojih je 4.371. Nezaposleni sa visokom stručnom spremom učestvuju sa 1,6% u ukupnom broju nezaposlenih ove skupine.

Od ukupnog broja sve četiri kategorije, nezaposlenih žena ima 2.266, što čini 16,5% u odnosu na ukupan broj nezaposlenih lica sve četiri kategorije. Najviše je prijavljeno žena, sa srednjom stručnom spremom 533, odnosno 23,5% u odnosu na ukupan broj nezaposlenih žena sve četiri kategorije, te sa nižom stručnom spremom (NSS, PK, NK) 1.069, što je 47,2% u odnosu na ukupan broj nezaposlenih žena sve četiri kategorije, odnosno 7,8% u odnosu na ukupan broj nezaposlenih lica sve četiri kategorije.

Broj nezaposlenih lica u ovoj kategoriji smanjen je za 3,3% u odnosu na isti period prethodne godine. Od ukupnog broja iz ove kategorije nezaposlenih žena ima 2.266 i broj je veći za 1,9% u odnosu na isti period prethodne godine.

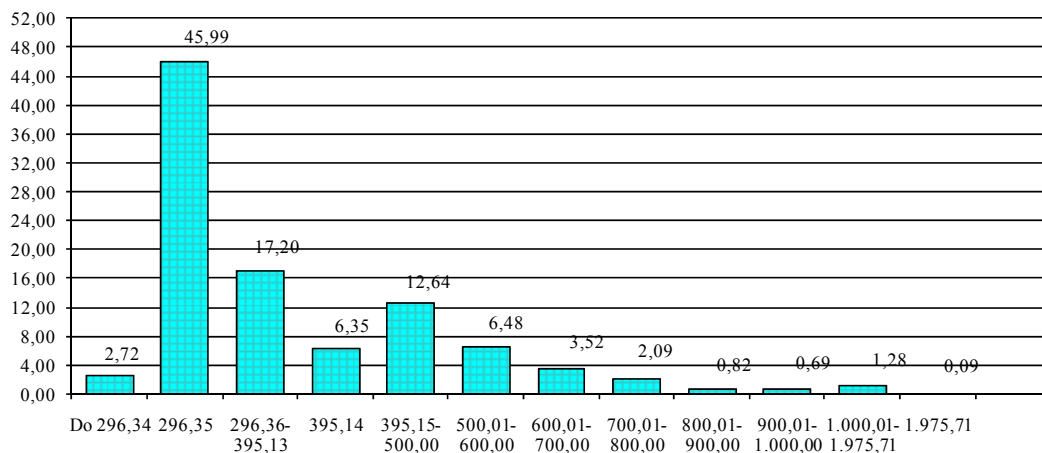
3. Penzioneri

Na području Kantona Sarajevo u mjesecu maju 2010. godine, bilo je 77.328 penzionera ili 18,3% ukupnog stanovništva Kantona. Pregled broja korisnika penzija prema rasponu penzija od najniže 296,34 KM, zajamčene 395,14 KM, do maksimalno utvrđene 1.975,71 KM daje se u narednoj tabeli.

Tabela 23. Korisnici penzija u maju 2010. za Kanton Sarajevo

Raspon u KM	Broj korisnika	u %
Do 296,34	2.104	2,72
296,35	35.564	45,99
Ukupno do 296,35	37.668	48,71
296,36-395,13	13.301	17,20
395,14	4.907	6,35
Ukupno do 395,14	55.876	72,26
395,15-500,00	9.773	12,64
500,01-600,00	5.013	6,48
600,01-700,00	2.725	3,52
700,01-800,00	1.620	2,09
800,01-900,00	929	0,82
900,01-1.000,00	531	0,69
1.000,01-1.975,71	789	1,28
1.975,71	72	0,09
Ukupno	77.328	100,00

Korisnici penzija prema rasponima penzija-struktura u %

Graf 6.

Broj korisnika prema visini penzije ukazuje na slijedeće: 37.668 penzionera ili 48,7% prima najnižu penziju, 13.301 penzionera ili 17,2% prima penziju u rasponu od najniže do zajamčene penzije, 65.649 penzionera ili 84,9% prima penziju do 500 KM, 70.662 penzionera ili 91,4% prima penziju ispod 600 KM, a 1.392 penzionera ili 1,8% prima penziju veću od

prosječne plaće Kantona Sarajevo (prosječna neto plaća u Kantonu Sarajevo za juni mjesec 2010. godine, iznosila je 972,85 KM).

Odnos zaposlenih i penzionera je 1,5:1, a na 100 stanovnika ima 18,3 penzionera.

4. Raseljena lica i izbjeglice

Proces povratka raseljenih i izbjeglih osoba se vrši u kontinuitetu od 1996. godine sa različitim intezitetom. U periodu od 01.01.1996. godine do 31.12.2009. godine, u Kantonu Sarajevo je prema podacima Federalnog ministarstva raseljenih osoba i izbjeglica, registrovano ukupno 211.574 povratka raseljenih i izbjeglih lica, odnosno od ukupno registrovanih povratka na područje Federacije BiH u navedenom periodu 28,5% je ostvareno u Kantonu Sarajevo.

U toku 2009. godine, na području Kantona Sarajevo je registrovan povratak 126 raseljene i izbjegle osobe, od kojih je prema nacionalnoj strukturi povratnika 19,0% Bošnjaka, 4,8% Hrvata, 85,7% Srba i 1,6% ostalih.

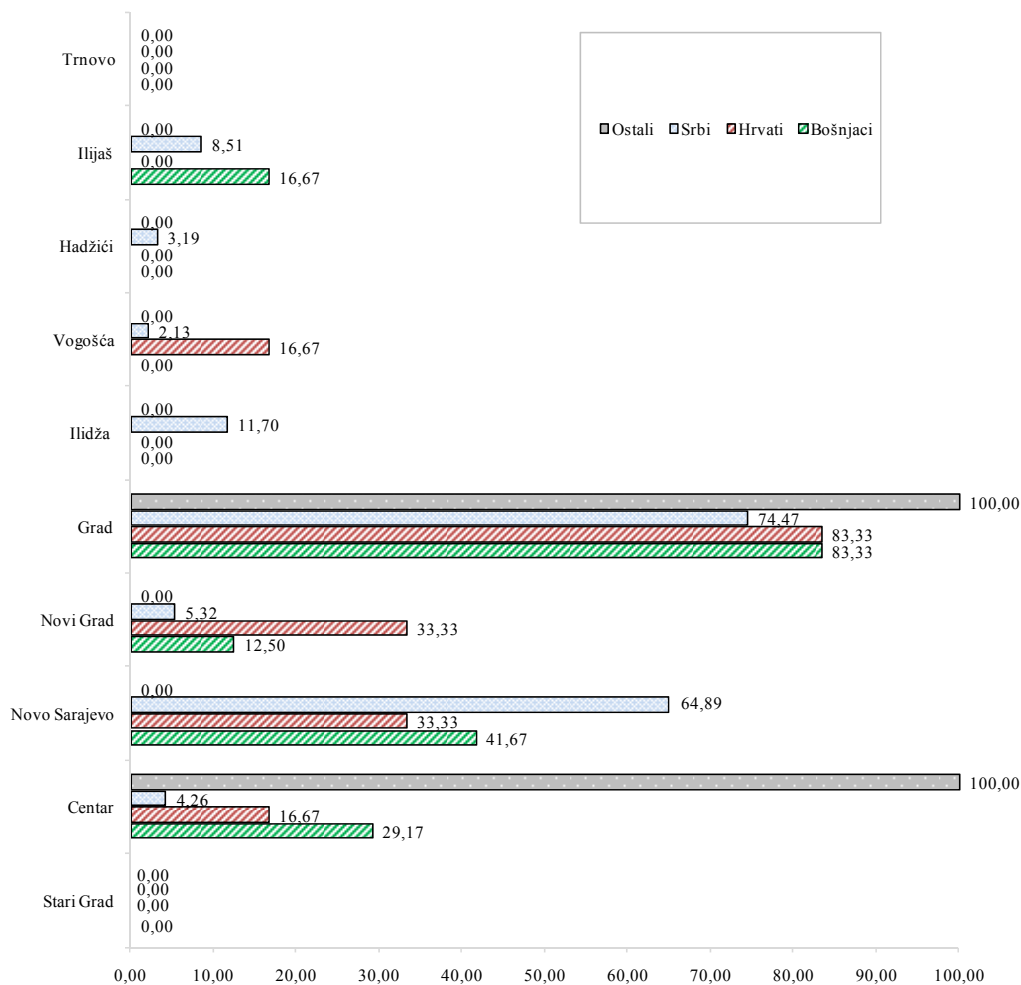
Tabela 24. Povratak raseljenih i izbjeglih osoba u Kantonu Sarajevo prema nacionalnoj strukturi u 2009.godini

Općina	Nacionalna struktura					Nacionalna struktura u %				
	Bošnjaci	Hrvati	Srbi	Ostali	Ukupno	Bošnjaci	Hrvati	Srbi	Ostali	Ukupno
Stari Grad	0	0	0	0	0	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Centar	7	1	4	2	14	29,17	16,67	4,26	100,00	11,11
Novo Sarajevo	10	2	61	0	73	41,67	33,33	64,89	0,00	57,94
Novi Grad	3	2	5	0	10	12,50	33,33	5,32	0,00	7,94
Grad	20	5	70	2	97	83,33	83,33	74,47	100,00	76,98
Ilidža	0	0	11	0	11	0,00	0,00	11,70	0,00	8,73
Vogošća	0	1	2	0	3	0,00	16,67	2,13	0,00	2,38
Hadžići	0	0	3	0	3	0,00	0,00	3,19	0,00	2,38
Ilijaš	4	0	8	0	12	16,67	0,00	8,51	0,00	9,52
Trnovo	0	0	0	0	0	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Kanton Sarajevo	24	6	94	2	126	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00
Federacija BiH	32	27	108	6	173					
Učešće KS u Federaciji BiH	75,00%	22,22%	87,04%	33,33%	72,83%					

Od ukupnog broja povratnika, u gradske općine vratilo se 15,9% stanovnika. Najveći broj povratka, ostvaren je u općinama Novo Sarajevo (57,9%), Centar (11,1%), Ilijaš (9,5%) itd. Od ukupnih povratka na područje Federacije BiH u 2009. godini, 72,8% je ostvareno u Kantonu Sarajevo.

Broj povratka raseljenih i izbjeglih lica u 2009. godini iznosi 126 i manji je za 51,2% u odnosu na prethodnu godinu.

Povratak raseljenih i izbjeglih osoba u Kantonu Sarajevo prema nacionalnoj strukturi u 2009.godini u %

Graf 7.

5. Žrtve ratnih sukoba

Prema podacima Federalnog ministarstva raseljenih osoba i izbjeglica, na dan 31.12.2009. godine, na području Kantona Sarajevo, status raseljene osobe je priznat 7.032 osobama, odnosno 3.089 obiteljima.

Posmatrano po općinama, najveće učešće kategorije raseljenih lica sa priznatim statusom, ima općina Ilidža i iznosi 26,2% od ukupnog broja raseljenih lica, općina Ilijaš 18,6%, općina Novi Grad 17,6%, a najmanje učešće ove kategorije ima općina Stari Grad 0,04%, dok u općini Trnovo nije registrovano nijedno raseljeno lice.

Tabela 25. Broj osoba sa priznatim statusom raseljenog lica po godinama starosti i općinama u Kantonu Sarajevo na dan 31.12.2009.god.

Općina	Godine			Ukupno
	0-17	18-50	preko 50	
Stari Grad	17	82	160	259
Centar	23	163	253	439
Novo Sarajevo	100	502	514	1.116
Novi Grad	89	399	749	1.237
Grad	229	1.146	1.676	3.051
Ilidža	229	743	871	1.843
Vogošća	99	292	293	684
Hadžići	16	52	78	146
Ilijaš	210	593	505	1.308
Trnovo	0	0	0	0
Kanton Sarajevo	783	2.826	3.423	7.032

Tabela 26. Broj osoba sa priznatim statusom raseljenog lica po godinama starosti i općinama u % Kantonu Sarajevo na dan 31.12.2009.god.

Općina	Godine			Ukupno
	0-17	18-50	preko 50	
Stari Grad	0,02	0,03	0,05	0,04
Centar	0,03	0,06	0,07	0,06
Novo Sarajevo	12,77	17,76	15,02	15,87
Novi Grad	11,37	14,12	21,88	17,59
Grad	29,25	40,55	48,96	43,39
Ilidža	29,25	26,29	25,45	26,21
Vogošća	12,64	10,33	8,56	9,73
Hadžići	2,04	1,84	2,28	2,08
Ilijaš	26,82	20,98	14,75	18,60
Trnovo	0,00	0,00	0,00	0,00
Kanton Sarajevo	100,00	100,00	100,00	100,00

Posmatrajući starosnu strukturu raseljenih lica, najveći broj čine lica dobne skupine preko 50 godina i ova skupina učestvuje sa 48,7% u ukupnom broju raseljenih lica.

Od ukupnog broja obitelji 3.089, kojima je priznat status raseljenih, 2.909 obitelji imaju neuvjetne, odnosno uništene stambene jedinice i to najveći broj obitelji na području općina Ilidža (23,0%), Novi Grad (19,5%), Ilijaš (17,0%) itd..

Posmatrajući vrstu smještaja i stanje useljenosti, na dan 31.12.2009. godine, u Kantonu Sarajevo, 1.455 obitelji se nije izjasnilo po pitanju statusa stanovanja, 1.135 obitelji je privremeno zauzelo imovinu drugih lica, 1.115 obitelji stanuje kod rodbine itd..

Prema vrsti zanimanja, koji obavljaju nosioci domaćinstava, 869 lica su umirovljenici, 827 lica su domaćini/ice, 789 lica su radnici itd..

Posmatrajući stepen obrazovanja nosioca domaćinstava, najveći broj čine lica sa NKV, PKV, NSS ukupno 997 ili 32,3%, lica koja nisu označila stepen obrazovanja (pretpostavka je da nisu pismena) ukupno 1.061 ili 34,3%, lica sa SSS ukupno 493 ili 16,0%, dok je najmanji broj lica sa VSS ukupno 48 lica ili 1,6%.

Od ukupnog broja lica 7.982, kojima je priznat status raseljenih, u Kantonu Sarajevo na dan 31.12.2008. godine, registrovano je 3.375 lica sa posebnim potrebama.

Korisnici lične i porodične invalidnine

Prema podacima Ministarstva za boračka pitanja na području Kantona Sarajevo u maju 2010. godine, bilo je ukupno 21.993 korisnika lične i porodične invalidnine.

Tabela 27. Pregled korisnika lične i porodične invalidnine

Općina	Lična invalidnina	Porodična invalidnina	Ukupno
Stari Grad	1.008	703	1.711
Centar	1.198	971	2.169
Novo Sarajevo	1.634	1.516	3.150
Novi Grad	2.907	3.089	5.996
Grad	6.747	6.279	13.026
Ilidža	1.409	1.760	3.169
Vogošća	751	1.600	2.351
Hadžići	484	670	1.154
Ilijaš	431	1.672	2.103
Trnovo	88	102	190
Kanton Sarajevo	9.910	12.083	21.993

Broj korisnika lične invalidnine je 9.910 ili 45,1% u odnosu na ukupan broj korisnika. Za podmirenje ovih korisnika u mjesecu maju 2010. godine, Vlada Kantona Sarajevo izdvojila je 2.089.738,94 KM, odnosno prosječno 210,9 KM po korisniku. Broj korisnika porodične invalidnine je 12.083 ili 54,9% od ukupnog broja, a za podmirenje ove kategorije u maju 2010. godine, izdvojeno je 4.063.028,26 KM, odnosno 336,3 KM po korisniku. Za ukupno 21.993 korisnika u mjesecu maju 2010. godine, izdvojeno je 6.152.767,20 KM, odnosno 279,8 KM po korisniku.

Obzirom da se u ovu kategoriju ubrajaju i korisnici lične i porodične invalidnine iz perioda prije agresije na Bosnu i Hercegovinu (učesnici NOR-a i mirnodopski vojni invalidi), broj ovih korisnika u mjesecu maju 2010. godine je iznosio 713, odnosno 427 korisnika lične i 286 korisnika porodične invalidnine. Za podmirenje ovih korisnika u mjesecu maju 2010. godine, Vlada Kantona Sarajevo izdvojila je 100.607,74 KM, odnosno prosječno 141,1 KM po korisniku.

6. Mladi

Nezaposlenost je vjerovatno najvažniji problem koji pogađa mladu generaciju, jednako i u urbanim i ruralnim djelovima BiH, a u kombinaciji sa stambenim problemima, stalnom ekonomskom krizom, mladi ljudi zapadaju u stanje očajja i beznađa, zbog čega se okreću drogama ili alkoholu, ili planiraju iseljavanje kao jednu mogućnost da sebi osiguraju ljepšu budućnost.

Tabela 28. Broj nezaposlenih lica od 15-34 god. starosti po općinama, juni 2010.

Općine	Godine				Ukupno nezaposlenih
	15-19	20-24	25-34	Ukupno 15-34	
Stari Grad	156	856	1.811	2.823	6.340
Centar	170	1.027	2.269	3.466	7.309
Novo Sarajevo	163	1.071	2.448	3.682	8.131
Novi Grad	525	2.364	5.550	8.439	18.499
Grad	1.014	5.318	12.078	18.410	40.279
Ilidža	273	1.270	2.821	4.364	10.518
Vogošća	149	598	1.446	2.193	4.922
Hadžići	268	823	1.527	2.618	5.390
Ilijaš	222	696	1.506	2.424	5.090
Trnovo	9	53	91	153	442
Kanton Sarajevo	1.935	8.758	19.469	30.162	66.641

Tabela 29. Struktura nezaposlenih lica od 15-34 godina starosti po općinama u %

Općine	Godine				Ukupno nezaposlenih
	15-19	20-24	25-34	Ukupno 15-34	
Stari Grad	8,06	9,77	9,30	9,36	44,53
Centar	8,79	11,73	11,65	11,49	47,42
Novo Sarajevo	8,42	12,23	12,57	12,21	45,28
Novi Grad	27,13	26,99	28,51	27,98	45,62
Grad	52,40	60,72	62,04	61,04	45,71
Ilidža	14,11	14,50	14,49	14,47	41,49
Vogošća	7,70	6,83	7,43	7,27	44,56
Hadžići	13,85	9,40	7,84	8,68	48,57
Ilijaš	11,47	7,95	7,74	8,04	47,62
Trnovo	0,47	0,61	0,47	0,51	34,62
Kanton Sarajevo	100,00	100,00	100,00	100,00	45,26

U Kantonu Sarajevo učešće nezaposlenih od 15-34 godina je 45,3% u odnosu na ukupno nezaposlene.

U posmatranoj dobnoj skupini (od 15 do 34 godina) skoro 36% su mladi do 24 godine starosti.

Nezaposlena lica starosti od 15 do 24 godine u ukupnoj nezaposlenosti učestvuju sa 16,0%.

Posmatrano po općinama, najviše mladih ljudi je nezaposleno u općini Novi Grad, od kojih su 8.439 dobne skupine od 15 do 34 godine starosti.

Tabela 30. Struktura nezaposlenosti od 15-34 god. starosti po dobnim skupinama u %, juni 2010

Općine	Godine			
	15-19	20-24	25-34	Ukupno 15-34
Stari Grad	5,53	30,32	64,15	100,00
Centar	4,90	29,63	65,46	100,00
Novo Sarajevo	4,43	29,09	66,49	100,00
Novi Grad	6,22	28,01	65,77	100,00
Grad	5,51	28,89	65,61	100,00
Ilidža	6,26	29,10	64,64	100,00
Vogošća	6,79	27,27	65,94	100,00
Hadžići	10,24	31,44	58,33	100,00
Ilijaš	9,16	28,71	62,13	100,00
Trnovo	5,88	34,64	59,48	100,00
Kanton Sarajevo	6,42	29,04	64,55	100,00

Tabela 31. Broj nezaposlenih lica od 15-34 godine starosti po kvalifikaciji juni 2010. godine

Općine	Godine				Ukupno nezaposlenih
	15-19	20-24	25-34	Ukupno 15-34	
VSS	0	740	3.010	3.750	4.778
VŠS	0	9	311	320	948
SSS	717	4.383	6.331	11.431	18.794
NSS	0	0	13	13	448
VKV	3	5	23	31	446
KV	943	2.696	5.307	8.946	18.555
PKV	1	12	65	78	469
NKV	271	913	4.409	5.593	22.203
Ukupno	1.935	8.758	19.469	30.162	66.641

Broj nezaposlenih sa VSS od 25 do 34 godine starosti iznosi 3.010 ili 63,0% od ukupnog broja nezaposlenih sa visokom stručnom spremom, odnosno 4,5% ukupnog broja nezaposlenih lica.

Broj nezaposlenih sa srednjom stručnom spremom od 25 do 34 godine starosti iznosi 6.331 ili 55,4% ukupnog broja nezaposlenih te kvalifikacije, odnosno 9,5% ukupno nezaposlenih lica.

Broj nezaposlenih sa KV u toj dobnj skupini je 5.307 ili 59,3% ukupno nezaposlenih lica sa KV, odnosno 8,0% ukupno nezaposlenih lica.

Tabela 32. Struktura nezaposlenih lica od 15-34 godine starosti po kvalifikaciji

Općine	Godine				Učešće nezaposlenih od 15-34 u ukupno nezaposlenim
	15-19	20-24	25-34	Ukupno 15-34	
VSS	0,00	8,45	15,46	12,43	78,48
VŠS	0,00	0,10	1,60	1,06	33,76
SSS	37,05	50,05	32,52	37,90	60,82
NSS	0,00	0,00	0,07	0,04	2,90
VKV	0,16	0,06	0,12	0,10	6,95
KV	48,73	30,78	27,26	29,66	48,21
PKV	0,05	0,14	0,33	0,26	16,63
NKV	14,01	10,42	22,65	18,54	25,19
Ukupno	100,00	100,00	100,00	100,00	45,26

Učešće nezaposlenih od 15-34 godine sa VSS je 78,5% u odnosu na ukupno nezaposlene sa VSS, a sa SSS 60,8% u odnosu na ukupno nezaposlene sa SSS. Učešće kvalifikovanih lica do 34 godine starosti je 48,2% u ukupno nezaposlenih KV radnika.

Tabela 33. Struktura nezaposlenih od 15-34 godine starosti po dobnim skupinama

Općine	Godine			
	15-19	20-24	25-34	Ukupno 15-34
VSS	0,00	19,73	80,27	100,00
VŠS	0,00	2,81	97,19	100,00
SSS	6,27	38,34	55,38	100,00
NSS	0,00	0,00	100,00	100,00
VKV	9,68	16,13	74,19	100,00
KV	10,54	30,14	59,32	100,00
PKV	1,28	15,38	83,33	100,00
NKV	4,85	16,32	78,83	100,00
Ukupno	6,42	29,04	64,55	100,00

U posmatranoj dobnjoj skupini od 15 do 34 godine, mladi između 20 i 24 godine imaju značajno učešće sa SSS (38,3%) i sa KV (30,1%).

7. Ostali pokazatelji socijalne slike Kantona Sarajevo

U ovom dijelu informacije daće se podaci koji se odnose na ostale aspekte socijalne slike Kantona Sarajevo. Obuhvaćeni podaci pokazaće u ovoj informaciji stepen razvijenosti zdravstvenog sistema i zaštite, obrazovni sistem, podatke o uvjetima stanovanja i dr.

Zdravstveno stanje stanovništva

Finansiranje zdravstvene zaštite stanovništva se vrši izdvajanjem obaveznog doprinosa za zdravstvo na plaću zaposlenih. Pored obaveznog izdvajanja korisnici zdravstvenih usluga izdvajaju sredstva kroz participaciju. Ovim načinom finansiranja zdravstvene zaštite omogućeno je besplatno liječenje kategorija stanovništva koji se javljaju kao korisnici socijalne zaštite.

U Kantonu Sarajevo ukupan broj stanovnika krajem 2009. godine je 423.645, od čega su 16,7% djeca od 0 do 14 godina, 67,0% stanovništva starosti od 15 do 64 godine i 16,3% osoba starosti 65 i preko 65 godina.

Tabela 34. Prirodno kretanje stanovništva Kantona Sarajevo period 2003-2009 u promilima

Vitalni pokazatelji	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009
Natalitet	9,7	9,6	9,9	10	10,2	10,9	11,2
Mortalitet	8,2	8,4	8,8	8,5	9,1	8,7	9,1
Dojenačka smrtnost	10,6	10,9	8,2	9,4	9,6	8,7	7,4
Prirodni priraštaj	1,4	1,2	1,1	1,5	1,1	2,2	2,1

Vitalno kretanje stanovništva u Kantonu Sarajevo, pokazuje uglavnom negativne trendove, naročito stopa nataliteta i prirodnog priraštaja. U posljednjih 6 godina stopa nataliteta je prilično ujednačena, sa tendencijom blagog porasta u posljednje dvije godine. U posmatranom periodu stopa mortaliteta je dosta ujednačena. Stopa prirodnog naraštaja pokazuje prilično ujednačen trend u posljednjih 6 godina, ali je i dalje izrazito nepovoljna sa vrijednošću od 2,1 promila u 2009.godini. Stopa dojenačke smrtnosti u 2004. godini je bila blago povećana, dok se u posljednjih pet godina stabilizira.

Tabela 35. Struktura zdravstvenih radnika Kantona Sarajevo, 2009.godina

Kvalifikacija	Broj radnika	u %
VSS	1.688	30,70
VŠS	530	9,64
SSS	3.141	57,12
Ukupno	5.359	
Ostali (zdravstveni saradnici)	140	2,55
Ukupno	5.499	100,00

U Kantonu Sarajevo u zdravstvu je zaposleno ukupno 7.465 radnika od kojih su 5.359 zdravstveni radnici i 140 zdravstveni saradnici ili ukupno 73,7%, a 1.966 ili 26,3% čini administrativno-tehničko osoblje.

Od ukupno zaposlenih u zdravstvenoj zaštiti 31,1% ima visoku stručnu spremu, od kojih su 1.324 ljekari, 194 doktori stomatologije, 170 magistri farmacije i 24 zdravstvenih radnika visoke zdravstvene škole. Dakle, na 1.000 stanovnika Kantona ima 3,1 ljekara, 0,5 stomatologa, 0,4 farmaceuta i 0,06% zdravstvenih radnika visoke zdravstvene škole.

Ukupan broj postelja bolničke zdravstvene zaštite u Kantonu Sarajevo je 2.319 postelja i 120 postelja u dnevnom tretmanu pacijenta ili 5,8 postelja na 1.000 stanovnika, što zadovoljava normative od 4 postelje na 1.000 stanovnika, ali pokazuje da se posteljni fond povećao za 1,9% u odnosu na prethodnu godinu.

Od ukupnog broja postelja KCU Sarajevo raspolaže sa 2.029 kreveta, Opća bolnica sa 300 kreveta i dnevne bolnice na Psihijatrijskoj klinici sa 70 kreveta i Zavod za alkoholizam i toksikomaniju sa 40 kreveta.

Analiza zdravstvenog stanja stanovništva se zasniva na registrovanom morbiditetu⁴. Ukupan broj oboljenja u Kantonu Sarajevo u 2009. godini je iznosio 552.916, odnosno broj oboljelih bio je 1.305 na 1.000 stanovnika, odnosno stopa morbiditeta⁵ je 1,30 na 1.000 stanovnika.

Vodeća oboljenja stanovništva Kantona Sarajevo su:

- Akutne infekcije gornjih respiratornih organa 30,5%
- Hipertenzivna oboljenja 9,2%
- Akutni bronhitis, bronhiolitis 3,8%
- Cistitis 3,5%
- Oboljenja oka i adneksa 2,8%
- Ostala oboljenja 50,2%

Kod zdravstvenog stanja stanovništva potrebno je izdvojiti mentalno zdravlje kao značajan segment zdravstvenog stanja stanovništva, koje je naročito izraženo u poslijeratnom periodu zbog teške socio-ekonomske situacije. Nezaposlenost, siromaštvo, niska stopa produktivnosti, pad životnog standarda, stalne migracije, opća socijalna nesigurnost, tenzije između etničkih skupina, usamljenost i kidanje socijalnih veza, osobne gubitke (bliske osobe, srodnika, imovine i dr.) i kriza morala ugrožavaju ili ostavljaju posljedice na zdravlje, a posebno na mentalno zdravlje. Ukupan broj mentalno oboljelih u Kantonu Sarajevo u 2009. godini je 13.709, odnosno broj oboljelih je 32,4 na 1.000 stanovnika.

Obrazovanje

Na početku školske 2009/2010. godine, na području Kantona Sarajevo osnovnu školu upisalo je 16.247 učenika (osmogodišnje obrazovanje), od toga 7.896 učenika i 23.232 učenika (devetogodišnje obrazovanje), od toga 11.305 učenika. U odnosu na prošlu školsku godinu, u okviru osmogodišnjeg obrazovanja je upisano manje 23,1% učenika, odnosno 23,1% učenika, a unutar devetogodišnjeg obrazovanja upisano je 20,4% više učenika, odnosno 20,0% učenika.

Srednju školu na početku 2009/2010. školske godine, upisalo je 17.915 učenika, od toga 8.845 učenika. U odnosu na prošlu školsku godinu, upisano je manje 7,0% učenika, odnosno 7,2% učenika.

U školskoj 2009/2010. godini, na Sarajevski univerzitet upisano je 30.003 studenta, od toga žena 16.536. U odnosu na prošlu školsku godinu, upisano je 10,1% manje studenata, odnosno 11,0% žena.

Redovno školovanje je besplatno i pristupačno svim kategorijama stanovništva.

Ostali aspekti

Ostali aspekti socijalne zaštite posmatraju uvjete stanovanja, opskrbljenost vodom, uvezanost u kanalizacioni sistem, itd.

⁴ Morbiditet –učestalost oboljevanju u nekoj populaciji u određenom periodu, “Ekonomska i poslovna enciklopedija” Savremena administracija d.d. Beograd 1994. godine

⁵ Stopa morbiditeta $mb=MB/P*1000$; MB-broj oboljelih lica ili broj bolesti u određenom periodu; P-broj stanovnika u određenom periodu na istom području gdje je registrovan i broj oboljelih ili broj bolesti

Na području Kantona Sarajevo, od 141.421 stambene jedinice, koliko je bilo 1991. godine, tokom rata oštećeno je ukupno 119.004 ili 84%. U periodu od 1996. godine do kraja 2009.godine, prema podacima Ministarstva stambenih poslova, ukupno je sanirano 27.738 stambenih jedinica. Na 2.045 stambenih objekata izvršena je sanacija zajedničkih dijelova objekata.

Stanovništvo Kantona Sarajevo se vodom za piće snabdijeva najvećim dijelom iz centralnog vodovodnog sistema „Sarajevski vodovod“ cca 90% stanovništva, a općine Hadžići, Ilijaš i Trnovo, imaju nezavisne vodovodne sisteme (JKP Komunalac i JKP Vodostan). Pojedine općine (Vogošća, Hadžići) imaju više manjih lokalnih vodovoda iz kojih se podmiruju potrebe stanovništva.

Sa stanovišta očuvanja zdravlja stanovništva, kontrola i sanacija centralnog vodovodnog sistema i malih lokalnih vodovoda je važan segment nastojanja, da cjelokupno stanovništvo Kantona Sarajevo, ima na raspolaganju dovoljne količine higijenski ispravne vode za piće.

JKP „Vodovod i kanalizacija“ vrši obaveznu kontrolu kvaliteta vode, ali je to nedovoljno budući da Zakon propisuje i eksternu kontrolu u cilju zaštite zdravlja građana. Iz tog razloga Zavod za javno zdravstvo vrši povremeno kontrolu kvaliteta vode i njene analize pokazuju da je voda za piće iz „Sarajevskog vodovoda“ visokog kvaliteta i higijenski-zdravstveno ispravna.

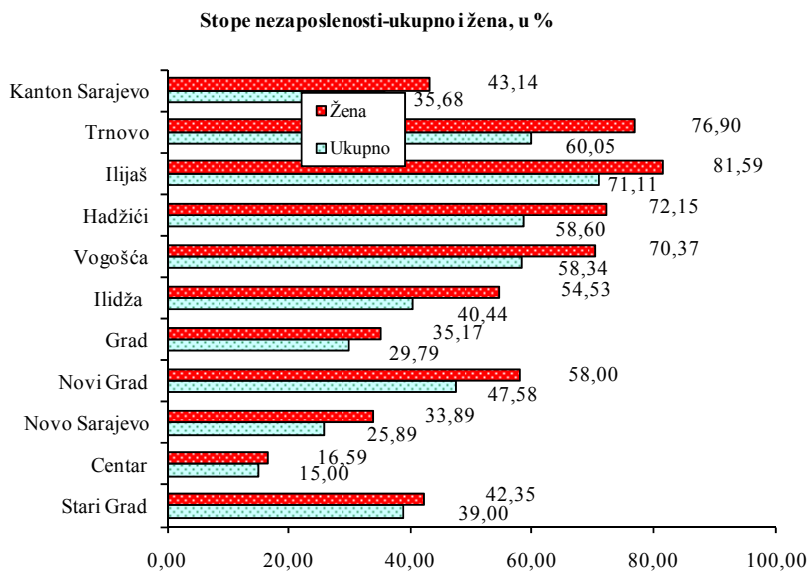
U Sarajevu je veliki problem kanalizacija, koja prati bespravnu stambenu izgradnju, posebno karakteristična za rubna područja Kantona. Za period prije rata, bespravna izgradnja je bila karakteristika ljudi sa niskim prihodima i kao takva jedan od značajnih indikatora siromaštva. No, poslije ratnog perioda, ovakva izgradnja je postala izraženija za sve kategorije stanovništva, koji ne razumiju moguće dugoročne posljedice ovakvog načina izgradnje i ujedno je jedan od vidova ispoljavanja siromaštva.

8. Gender aspekt

U strukturi ukupne zaposlenosti na području Kantona Sarajevo, žene učestvuju sa 44,4%. Učešće žena u ukupnom broju nezaposlenih iznosi 60,7%. Ovakav raskorak dovodi do znatno veće stope nezaposlenosti žena, od 43,1%, u odnosu na stopu nezaposlenosti u Kantonu Sarajevo.

Tabela 36. Zaposlenost i nezaposlenost u Kantonu Sarajevo po polu i općinama (prosjek- 2009. god.)

Općine	Broj zaposlenih			Broj nezaposlenih			Stopa nezaposleni	
	Ukupno	Žene	% žene	Ukupno	Žene	% žene	Ukupno	Žena
Stari Grad	9.977	5.029	50,41	6.378	3.694	57,92	39,00	42,35
Centar	41.191	21.680	52,63	7.270	4.311	59,30	15,00	16,59
Novo Sarajevo	22.980	9.455	41,14	8.029	4.846	60,36	25,89	33,89
Novi Grad	20.259	8.072	39,84	18.387	11.149	60,64	47,58	58,00
Grad	94.407	44.236	46,86	40.064	24.000	59,90	29,79	35,17
Ilidža	15.538	5.480	35,27	10.552	6.573	62,29	40,44	54,53
Vogošća	3.521	1.313	37,29	4.930	3.119	63,27	58,34	70,37
Hadžići	3.724	1.271	34,13	5.271	3.293	62,47	58,60	72,15
Ilijaš	2.048	681	33,25	5.040	3.019	59,90	71,11	81,59
Trnovo	294	76	25,85	442	253	57,24	60,05	76,90
Kanton Sarajevo	119.532	53.057	44,39	66.299	40.257	60,72	35,68	43,14

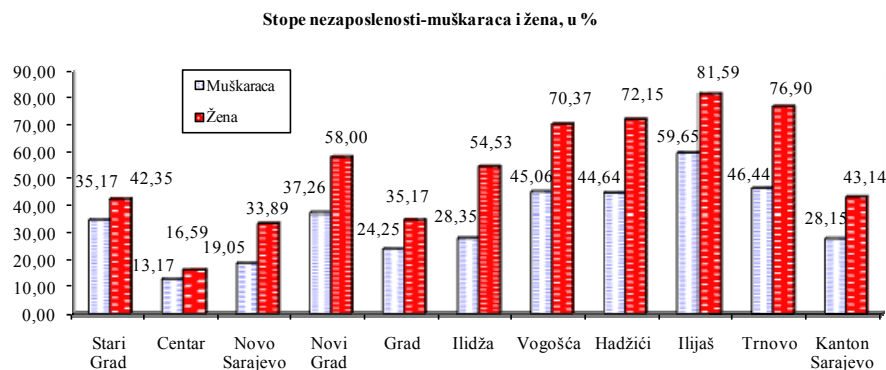
Graf 8.

Stopa nezaposlenosti žena je veća od prosječne stope za skoro više od polovine općina Kantona Sarajevo. Razlike su još drastičnije ukoliko se posmatraju stope nezaposlenosti žena i stopa nezaposlenosti muškaraca.

Tabela 37. Stopa nezaposlenosti u Kantonu Sarajevo po polu i općinama

Općine	Stopa nezaposlenosti		
	Ukupno	Muškaraca	Žena
Stari Grad	39,00	35,17	42,35
Centar	15,00	13,17	16,59
Novo Sarajevo	25,89	19,05	33,89
Novi Grad	47,58	37,26	58,00
Grad	29,79	24,25	35,17
Ilidža	40,44	28,35	54,53
Vogošća	58,34	45,06	70,37
Hadžići	58,60	44,64	72,15
Ilijaš	71,11	59,65	81,59
Trnovo	60,05	46,44	76,90
Kanton Sarajevo	35,68	28,15	43,14

Na području Kantona, stopa nezaposlenosti žena veća je od prosječne stope nezaposlenosti muškaraca za 53,3%. Najveća razlika između posmatranih stopa je u općini Ilidža, gdje je stopa nezaposlenosti žena skoro dvostruko veća od stope nezaposlenosti muškaraca.

Graf 9.

U ukupno zaposlenim sa visokom stručnom spremom, žene učestvuju sa 54,8%. Žene su dominantne u strukturi zaposlenih sa NSS (57,7%), VŠS (57,4%), VSS (54,8%) itd.

Tabela 38. Zaposlenost prema stepenu stručnog obrazovanja, mart 2009.

Klasifikacije	Ukupno	Žena	Učešće žena u %
VSS	23.923	13.100	54,76
Doktori nauka	1.468	699	47,62
Magistri nauka	920	455	49,46
VŠS	6.238	3.581	57,41
SSS	42.474	20.343	47,90
NSS	4.015	2.318	57,73
VKV	4.113	320	7,78
KV	15.568	2.854	18,33
PKV	1.472	246	16,71
NKV	4.682	2.427	51,84
Ukupno	102.485	45.189	44,09

Među zaposlenim ženama, 14,9% je starosne dobi između 35 i 39 godina, 14,4% je starosne dobi od 30 do 34 godine, 14,1% žene starosne dobi između 45 i 49 godina itd.

Tabela 39. Zaposlenost žena prema intervalima starosti po općinama, mart 2009.

Općine	Godine											Ukupno
	do 19	20-24	25-29	30-34	35-39	40-44	45-49	50-54	55-59	60-64	65 i više	
Stari Grad	1	151	499	452	496	551	547	534	371	165	19	3.786
Centar	1	465	2.043	2.668	3.283	2.847	2.839	3.054	2.149	842	106	20.297
Novo Sarajevo	7	536	1.288	1.253	988	968	1.140	896	757	225	13	8.071
Novi Grad	2	455	1.000	1.033	914	908	894	736	477	219	13	6.651
Grad	11	1.607	4.830	5.406	5.681	5.274	5.420	5.220	3.754	1.451	151	38.805
Ilidža	0	167	534	647	610	518	486	365	210	73	3	3.613
Vogošća	0	60	153	168	163	151	155	119	64	14	0	1.047
Hadžići	0	30	145	182	171	168	223	106	60	21	0	1.106
Ilijaš	0	19	113	97	78	78	80	51	21	14	0	551
Trnovo	0	1	10	12	12	9	12	10	1	0	0	67
Kanton Sarajevo	11	1.884	5.785	6.512	6.715	6.198	6.376	5.871	4.110	1.573	154	45.189

Tabela 40. Broj nezaposlenih žena po godinama starosti i kvalifikaciji, juni 2010.

Kvalifikacije	Godine							Ukupno
	15-19	20-24	25-34	35-44	45-49	50-59	preko 60	
VSS	0	547	2.106	277	135	151	31	3.247
VŠS	0	6	230	133	91	130	32	622
SSS	326	2.406	4.248	2.605	1.430	1.064	94	12.173
NSS	0	0	13	63	89	240	31	436
VKV	3	1	7	8	14	46	4	83
KV	289	1.062	2.902	2.612	747	941	69	8.622
PKV	1	2	45	97	26	50	8	229
NKV	162	521	2.913	3.861	2.362	4.660	648	15.127
Ukupno	781	4.545	12.464	9.656	4.894	7.282	917	40.539

Tabela 41. Broj nezaposlenih žena po godinama starosti i kvalifikaciji, struktura kvalifikacije u %

Kvalifikacije	Godine							Ukupno
	15-19	20-24	25-34	35-44	45-49	50-59	preko 60	
VSS	0,00	12,04	16,90	2,87	2,76	2,07	3,38	8,01
VŠS	0,00	0,13	1,85	1,38	1,86	1,79	3,49	1,53
SSS	41,74	52,94	34,08	26,98	29,22	14,61	10,25	30,03
NSS	0,00	0,00	0,10	0,65	1,82	3,30	3,38	1,08
VKV	0,38	0,02	0,06	0,08	0,29	0,63	0,44	0,20
KV	37,00	23,37	23,28	27,05	15,26	12,92	7,52	21,27
PKV	0,13	0,04	0,36	1,00	0,53	0,69	0,87	0,56
NKV	20,74	11,46	23,37	39,99	48,26	63,99	70,67	37,31
Ukupno	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00

Tabela 42. Broj nezaposlenih žena po godinama starosti i kvalifikaciji, struktura po dobnim skupinama u %

Kvalifikacije	Godine							Ukupno
	15-19	20-24	25-34	35-44	45-49	50-59	preko 60	
VSS	0,00	16,85	64,86	8,53	4,16	4,65	0,95	100,00
VŠS	0,00	0,96	36,98	21,38	14,63	20,90	5,14	100,00
SSS	2,68	19,77	34,90	21,40	11,75	8,74	0,77	100,00
NSS	0,00	0,00	2,98	14,45	20,41	55,05	7,11	100,00
VKV	3,61	1,20	8,43	9,64	16,87	55,42	4,82	100,00
KV	3,35	12,32	33,66	30,29	8,66	10,91	0,80	100,00
PKV	0,44	0,87	19,65	42,36	11,35	21,83	3,49	100,00
NKV	1,07	3,44	19,26	25,52	15,61	30,81	4,28	100,00
Ukupno	1,93	11,21	30,75	23,82	12,07	17,96	2,26	100,00

U strukturi nezaposlenih 37,3% žena su nekvalifikovane, 30,3% žena sa srednjom stručnom spremom, 21,3% KV žena itd.

Broj nezaposlenih žena sa VSS od 25 do 49 godina starosti iznosi 2.518 ili 77,5% ukupno nezaposlenih žena sa visokom stručnom spremom, odnosno 6,2% ukupno nezaposlenih žena. Nezaposlenih žena sa srednjom stručnom spremom starosti od 25 do 49 godina ima 8.283 ili 68,0% od ukupno broja te kvalifikacije, odnosno 20,4% ukupno nezaposlenih žena.

Broj nezaposlenih sa KV u toj dobnoj skupini je 6.261 ili 72,6% ukupno nezaposlenih žena sa tom kvalifikacijom ili 15,4% ukupno nezaposlenih žena. Broj nezaposlenih žena sa stanjem juni 2010. godina iznosi 40.539 i veći je za 4,1% u odnosu na isti period prethodne godine. Broj nezaposlenih žena u istom periodu sa VSS je veći za 23,8%, sa SSS veći za 2,4%, i KV veći za 0,3% u odnosu na isti period prethodne godine.

Sa stanovišta dužine čekanja na posao, najveći broj žena (28,6%) čeka posao preko 9 godina.

Tabela 43. Broj nezaposlenih žena po dužini čekanja na zaposlenje i kvalifikaciju, juni 2010.

Kvalifikacije	Dužina čekanja na zaposlenje								
	Mjeseci	Godine							
	do 6	1	2	2 do 3	3 do 5	5 do 7	7 do 9	preko 9	Ukupno
VSS	828	669	776	339	295	169	69	102	3.247
VŠS	98	59	92	74	81	67	47	104	622
SSS	1.501	1.607	1.932	1.192	1.492	1.330	831	2.288	12.173
NSS	16	11	21	15	51	55	70	187	436
VKV	9	6	19	10	7	7	11	14	83
KV	733	669	1.107	787	1.213	1.200	921	1.992	8.622
PKV	8	4	17	10	29	36	30	95	229
NKV	648	607	1.284	930	1.631	1.788	1.430	6.809	15.127
Ukupno	3.841	3.632	5.248	3.357	4.799	4.652	3.409	11.591	40.539

Tabela 44. Nezaposlene žene po dužini čekanja na zaposlenje i kvalifikacija-struktura dužine čekanja u %

Kvalifikacije	Dužina čekanja na zaposlenje								
	Mjeseci	Godine							
	do 6	1	2	2 do 3	3 do 5	5 do 7	7 do 9	preko 9	Ukupno
VSS	25,50	20,60	23,90	10,44	9,09	5,20	2,13	3,14	100,00
VŠS	15,76	9,49	14,79	11,90	13,02	10,77	7,56	16,72	100,00
SSS	12,33	13,20	15,87	9,79	12,26	10,93	6,83	18,80	100,00
NSS	3,67	2,52	4,82	3,44	11,70	12,61	16,06	42,89	100,00
VKV	10,84	7,23	22,89	12,05	8,43	8,43	13,25	16,87	100,00
KV	8,50	7,76	12,84	9,13	14,07	13,92	10,68	23,10	100,00
PKV	3,49	1,75	7,42	4,37	12,66	15,72	13,10	41,48	100,00
NKV	4,28	4,01	8,49	6,15	10,78	11,82	9,45	45,01	100,00
Ukupno	9,47	8,96	12,95	8,28	11,84	11,48	8,41	28,59	100,00

Tabela 45. Nezaposlene žene po dužini čekanja na zaposlenje i kvalifikaciju - struktura kvalifikacija u %

Kvalifikacije	Dužina čekanja na zaposlenje								
	Mjeseci	Godine							
	do 6	1	2	2 do 3	3 do 5	5 do 7	7 do 9	preko 9	Ukupno
VSS	21,56	18,42	14,79	10,10	6,15	3,63	2,02	0,88	8,01
VŠS	2,55	1,62	1,75	2,20	1,69	1,44	1,38	0,90	1,53
SSS	39,08	44,25	36,81	35,51	31,09	28,59	24,38	19,74	30,03
NSS	0,42	0,30	0,40	0,45	1,06	1,18	2,05	1,61	1,08
VKV	0,23	0,17	0,36	0,30	0,15	0,15	0,32	0,12	0,20
KV	19,08	18,42	21,09	23,44	25,28	25,80	27,02	17,19	21,27
PKV	0,21	0,11	0,32	0,30	0,60	0,77	0,88	0,82	0,56
NKV	16,87	16,71	24,47	27,70	33,99	38,44	41,95	58,74	37,31
Ukupno	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00

Broj nezaposlenih žena sa srednjom stručnom spremom, koji čekaju posao do tri godine iznosi 6.232 ili 51,2% u odnosu na ukupan broj sa tom kvalifikacijom ili 15,4% od ukupno nezaposlenih žena. Broj nezaposlenih žena sa KV kvalifikacijom, koji čekaju posao do tri godine je 3.296 ili 38,2% od žena iste kvalifikacije ili 8,1% od ukupno nezaposlenih žena.

Učešće nezaposlenih žena u mjesecu junu 2010. godine, kao korisnika novčane naknade je 45,3%, a u korištenju zdravstvene zaštite 58,5% u ukupnim korisnicima novčane naknade i zdravstvenog osiguranja na području Kantona Sarajevo.

Od ukupnog broja demobilisanih vojnih obveznika u mjesecu junu 2010. godine, koji su registrovani kao nezaposleni, nezaposlenih žena ima 1.005, što čini 9,7% u strukturi učešća. Najviše je nestručnih žena, 497 ili 49,5% ukupnog broja žena iz ove skupine nezaposlenih.

Od ukupnog broja lica, kojima je priznat status raseljene osobe, na dan 31.12.2009. godine, registrovano je 3.990 žena ili 56,7% od ukupnog broja raseljenih lica u Kantonu Sarajevo. Najveći broj žena je starosne dobi preko 50 godina, odnosno 53,3% ukupno raseljenih žena. Posmatrano po općinama, najveći broj raseljenih žena je u općini Ilidža 1.011 ili 25,3% od ukupnog broja raseljenih lica u toj općini.

Tabela 46. Broj raseljenih lica-žene prema intervalima starosti po općinama, 31.12.2009.god.

Općine	Godine					
	0-17	18-50	preko 50	Ukupno žena	Ukupan broj	Učešće žena u %
Stari Grad	17	82	160	151	259	58,30
Centar	23	163	253	244	439	55,58
Novo Sarajevo	100	502	514	622	1.116	55,73
Novi Grad	89	399	749	704	1.237	56,91
Grad	229	1.146	1.676	1.721	3.051	56,40
Ilidža	229	743	871	1.011	1.843	54,85
Vogošća	99	292	293	427	684	62,42
Hadžići	16	52	78	75	146	51,36
Ilijaš	210	593	505	756	1.308	57,79
Trnovo	0	0	0	0	0	0,00
Kanton Sarajevo	783	2.826	3.423	3.990	7.032	56,74

Struktura upisa u sve vidove obrazovanja pokazuje uglavnom ujednačenost, u osnovnu školu od upisanih učenika, 48,6% su učenice, u srednjoj školi od ukupnih upisanih, 49,4% su učenice, a od ukupno upisanih studenata, 55,1% su studentice.

Indikativno je da su žene slabije prisutne u rukovodnim i političkim strukturama. Tako je u Skupštini Kantona od 35 poslanika, 10 žena (28,6%), u sastavu Vlade Kantona od 12 ministara, 1 žena (8,3%), u Gradskom vijeću od 25 vijećnika 7 žena (28,0%).

Zaključne napomene

- Ukupan broj korisnika socijalne zaštite koji se ostvaruje kroz vidove novčane pomoći, zdravstvene zaštite i drugih oblika, u 2009. godini u Kantonu Sarajevo je 56.098. Za podmirenje raznih vidova socijalne zaštite iz budžeta Kantona Sarajevo preko Ministarstva za rad, socijalnu politiku, raseljena lica i izbjeglice Kantona, u 2009. godini je izdvojeno 70.042.633 KM, što iznosi 1.248,58 KM po korisniku. To znači da je iz Budžeta Kantona Sarajevo za 2009. godinu izdvojeno ukupno 9,5% sredstava za socijalnu zaštitu.
- Jedan od najizrazitijih indikatora siromaštva je kategorija nezaposlenih lica, kojih u Kantonu Sarajevo u junu 2010. godine ima 66.641. Stopa nezaposlenosti iznosi 35,9% (u Federaciji 46,2%). Novčanu naknadu koristi 3,0% nezaposlenih, a zdravstveno osiguranje 63,0%. Među registrovanim nezaposlenim nalazi se 20,6% (13.742) demobilisana vojna obveznika, članova porodica poginulih boraca i ratnih vojnih invalida.
- Na području Kantona Sarajevo, zaposlenih ima 56,0% više od nezaposlenih. Prema nekim pokazateljima, mnogi zaposleni se vode kao formalno zaposleni, mnogi ne primaju plaću i ne mogu podmiriti osnovne životne potrebe.
- Penzioneri su jedna od najsiromašnijih kategorija stanovništva koja živi na granici gladi. U maju 2010. godine bilo je 77.328 korisnika penzija, što je 18,3% ukupnog stanovništva u Kantonu Sarajevo, a odnos zaposlenih lica i penzionera je 1,5:1, što pokazuje da skoro jedan penzioner otpada na jednog zaposlenog.
- Na području Kantona Sarajevo u 2009. godini, ostvaren je povratak od 126 izbjeglih i raseljenih lica, što je 28,5% ostvarenih povrataka na području Kantona Sarajevo. Povratnici u 2009. godini prema nacionalnoj strukturi čine 19,0% Bošnjaci, 4,8% Hrvati, 85,7% Srbi i 1,6% ostali, što ukupno čini 0,1% od ukupnog broja stanovništva Kantona.
- Ukupan broj lica, kojima je zvanično priznat status raseljenih osoba u 2009. godini na području Kantona Sarajevo iznosi 7.032 lica ili 3.089 porodica. U maju 2010. godine na području Kantona Sarajevo bilo je ukupno 21.993 korisnika lične i porodične invalidnine, sa prosječnim primanjem od 210,9 KM po korisniku.
- Nezaposleni mladi starosti od 15 do 24 godine u ukupnoj nezaposlenosti učestvuju sa 16,0%.
- Ostali pokazatelji socijalne slike:
 - Pokazatelji vitalnih karakteristika stanovništva ukazuju na stabilizaciju stope nataliteta od 2003.godine, te blagi porast u posljednje dvije godine. Stopa mortaliteta je dosta ujednačena u posljednjim godinama, dok prirodni priraštaj u 2008. i 2009. godini, pokazuje porast u odnosu na prethodne godine.
 - Prema evidencijama zdravstvenih ustanova i bolnica, u Kantonu je u 2008. godini registrovano 552.916 oboljenja, odnosno bilo je 1.305 oboljelih na 1.000 stanovnika. Na 1.000 stanovnika ima 3,1 ljekara, 0,5 stomatologa, 0,4 magistra farmacije i 5,8 bolničkih postelja.
 - U Kantonu Sarajevo još postoji znatan broj stanova koji nisu sanirani poslije rata.
- U strukturi ukupne zaposlenosti na području Kantona Sarajevo, žene učestvuju sa 44,4%. S druge strane, učešće žena u broju nezaposlenih je 60,7% Ovakav raskorak dovodi do znatno veće stope nezaposlenosti žena, od 43,1%, u odnosu na stopu nezaposlenosti u Kantonu Sarajevo koja iznosi 35,7%.
 - Iz prezentiranih pokazatelja i podataka može se zaključiti da pojedine kategorije stanovništva žive na granici siromaštva, te bitno utiču na cjelokupnu socijalnu sliku Kantona Sarajevo.

L i t e r a t u r a :

1. UNDP, Human Development Report 1997, New York, Oxford University Press 1997
2. WB, World Development Report 2000/2002, Attacking Poverty, New York, Oxford University Press 2000
3. UNDP, Overcoming Human Poverty 1998, New York, 1998
4. Dr. Murat Prašo, Ekonomika razvoja, Univerzitetna knjiga Mostar, 2001
5. Vijeće Ministara BiH, Program strategija za smanjivanje siromaštva u Bosni i Hercegovini, Sarajevo 2002
6. Vlada Federacije BiH, Strategija borbe protiv siromaštva, Separat; Reforma zdravstva u Federaciji BiH, maj 2002
7. Vlada Federacije BiH, Strategija borbe protiv siromaštva, Separat; Obrazovanje u borbi protiv siromaštva, maj 2002.
8. Zavod za planiranje razvoja Kantona Sarajevo, Strategija obnove i razvoja Kantona Sarajevo do 2015. godine, Sarajevo, 2000
9. Zavod za planiranje razvoja Kantona Sarajevo, Sarajevo, Socijalna slika Kantona Sarajevo u 2007. godini, Sarajevo, 2007
10. Federalni zavod za statistiku, Statistički godišnjak FBiH 2009, Sarajevo 2009
11. Federalni zavod za statistiku, Statistički podaci o privrednim i drugim kretanjima, Sarajevo, maj 2009
12. Federalni zavod za statistiku, Kanton Sarajevo u brojkama 2009, Sarajevo 2010
13. Federalni zavod za statistiku, Federacija u brojkama, Sarajevo, 2009
14. Federalni zavod za statistiku, Socijalna zaštita/skrb u FBiH, u 2009. godini, Sarajevo, juni 2010
15. Federalni zavod za statistiku, Zaposlenost, nezaposlenost i plaće u FBiH u 2009. godini, Statistički Bilten br.145, Sarajevo, juni 2010
16. Federalni zavod za statistiku, Osnovno obrazovanje u FBiH, početak 2009/2010, Sarajevo, juni 2010
17. Federalni zavod za statistiku, Srednje obrazovanje u FBiH, početak 2009/2010, Sarajevo, juni 2010
18. Federalni zavod za statistiku, Visoko i više obrazovanje u FBiH, u 2009/2010, Sarajevo, juni 2010
19. Javna ustanova Služba za zapošljavanje Kantona Sarajevo, Bilten - statistički pregledi, Sarajevo, juni 2010, juli 2010
20. Ministarstvo za rad, socijalnu politiku, raseljena lica i izbjeglice Kantona Sarajevo, Izvještaj o primjeni zakona o socijalnoj zaštiti, broj korisnika i utrošenih budžetskih sredstava u 2009. godini po osnovu socijalne zaštite
21. Ministarstvo za boračka pitanja Kantona Sarajevo, korisnici lične i porodične invalidnine i izuzetnog materijalnog obezbjeđenja, za maj 2010. godine, Sarajevo, juni 2010
22. Zavod za javno zdravstvo Kantona Sarajevo, izvještaj o zdravstvenom stanju stanovništva, higijenskim prilikama i zdravstvenoj djelatnosti na području Kantona Sarajevo u 2009., Sarajevo, maj 2010
23. Federalni Zavod za penziono i invalidsko osiguranje Mostar, korisnici penzija prema visini penzija koja korisniku pripada u maju 2010. god. za Kanton Sarajevo, Sarajevo, juni 2010
24. Federalno ministarstvo raseljenih osoba i izbjeglica, povratak raseljenih i izbjeglih osoba u Kanton Sarajevo po godinama, općinama i nacionalnoj pripadnosti u 2009. godini, Sarajevo, avgust 2010.

P r e g l e d t a b e l a

R.br.	Naziv tabele	str.
1.	Pregled korisnika socijalne zaštite za 2009.godinu	6.
2.	Ukupne obrade i intervencije u centrima	7.
3.	Maloljetni korisnici socijalne zaštite	7.
4.	Punoljetni korisnici socijalne zaštite	7.
5.	Korisnici novčane naknade i zdravstvenog osiguranja po općinama i polu	8.
6.	Korisnici novčane naknade i zdravstvenog osiguranja prema kvalifikacionoj strukturi i polu	8.
7.	Zaposleni i nezaposleni po općinama i polu, maj 2010	9.
8.	Nezaposlenost po kvalifikacionoj strukturi i općinama, maj 2010	11.
9.	Nezaposlenost po kvalifikaciji – struktura u %, maj 2010	11.
10.	Broj nezaposlenih lica po godinama starosti i općinama, mart 2010	12.
11.	Broj nezaposlenih lica po godinama starosti i kvalifikaciji, mart 2010	14.
12.	Nezaposlenost lica po godinama starosti i kvalifikaciji – struktura godina u %	14.
13.	Nezaposlenost lica po godinama starosti i kvalifikaciji – struktura po kvalifikaciji u %	14.
14.	Broj nezaposlenih lica po dužini čekanja na zaposlenje i općinama, mart 2010	15.
15.	Nezaposlena lica po dužini čekanja na zaposlenje i općinama – struktura po godinama u %	15.
16.	Broj nezaposlenih lica po dužini čekanja na zaposlenje i kvalifikaciji, mart 2010	16.
17.	Nezaposlena lica po dužini čekanja na zaposlenje i kvalifikaciji- struktura po dužini čekanja u %	17.
18.	Registrovana nezaposlenost – demobilisani vojni obveznici, mart 2010	17.
19.	Registrovana nezaposlenost – demobilisani vojni obveznici – struktura po kategorijama u %	18.
20.	Registrovana nezaposlenost – demobilisani vojni obveznici – struktura po općinama u %	18.
21.	Demobilisani vojni obveznici prema kvalifikaciji, mart 2010	19.
22.	Demobilisani vojni obveznici prema kvalifikaciji – struktura u %	19.
23.	Korisnici penzija u maju 2009. za Kanton Sarajevo	20.
24.	Povratak raseljenih i izbjeglih osoba u Kantonu Sarajevo za 2009. godinu prema nacionalnoj strukturi	21.
25.	Broj raseljenih lica po godinama starosti i općinama, decembar 2009	23.
26.	Broj raseljenih lica po godinama starosti i općinama- struktura u %, decembar 2009	23.
27.	Pregled korisnika lične i porodične invalidnine	24.
28.	Broj nezaposlenih lica od 15-34 godina starosti po općinama, mart 2010	25.
29.	Struktura nezaposlenih lica od 15-34 godina starosti po općinama u %	25.
30.	Struktura nezaposlenih lica od 15-34 godina starosti po dobnim skupinama u %	26.
31.	Broj nezaposlenih lica od 15-34 godina starosti i kvalifikaciji, mart 2010	26.
32.	Struktura nezaposlenih lica od 15-34 godina starosti po kvalifikaciji u %	27.
33.	Struktura nezaposlenih lica od 15-34 godina starosti po dobnim skupinama u %	27.
34.	Prirodno kretanje stanovništva Kantona Sarajevo period 2003 – 2009	28.
35.	Struktura zdravstvenih radnika Kantona Sarajevo	28.
36.	Zaposlenost i nezaposlenost u Kantonu Sarajevo po polu i općinama	30.
37.	Stopa nezaposlenosti u Kantonu Sarajevo po polu i općinama	31.
38.	Zaposlenost prema stepenu stručnog obrazovanja, mart 2009	32.
39.	Zaposlenost žena prema intervalima starosti po općinama, mart 2009	32.
40.	Broj nezaposlenih žena po godinama starosti i kvalifikaciji, mart 2010	33.
41.	Broj nezaposlenih žena po godinama starosti i kvalifikaciji – struktura prema kvalifikaciji u %	33.
42.	Broj nezaposlenih žena po godinama starosti i kvalifikaciji – struktura po dobnim skupinama u %	33.
43.	Broj nezaposlenih žena po dužini čekanja na zaposlenje i kvalifikaciji, mart 2010	34.
44.	Broj nezaposlenih žena po dužini čekanja na zaposlenje i kvalifikaciju – struktura	34.

	prema dužini čekanja u %	
45.	Broj nezaposlenih žena po dužini čekanja na zaposlenje i kvalifikaciju – struktura po kvalifikaciji u %	34.
46.	Broj raseljenih lica-žene prema intervalima starosti po općinama, decembar 2009	35.

P r e g l e d g r a f o v a

R.br.	Naziv grafa	str.
1.	Nezaposlenost po kvalifikacijama u Kantonu Sarajevo, struktura u %	11.
2.	Struktura nezaposlenih lica prema godinama starosti, u %	13.
3.	Struktura nezaposlenih po općinama, učešće u %	13.
4.	Nezaposleni po dužini čekanja na posao – struktura u %	16.
5.	Demobilisani vojni obveznici - registrovana nezaposlenost, struktura u %	18.
6.	Korisnici penzija prema rasponima penzija – struktura u %	20.
7.	Povratak raseljenih i izbjeglih osoba u Kantonu Sarajevo prema nacionalnoj strukturi, struktura u %	22.
8.	Stope nezaposlenosti – ukupno i žena, u %	31.
9.	Stope nezaposlenosti – muškaraca i žena, u %	32.